

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภาวะ
เศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าที่มีต่อเศรษฐกิจไทยผ่าน
ช่องทางการส่งออกสินค้า (กรณีศึกษาประเทศจีน)

จัดทำโดย นายวุฒิพงศ์ จิตตั้งสกุล
รหัส 9007

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 9 ปี 2560
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study)

เรื่อง การวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภาวะ
เศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าที่มีต่อเศรษฐกิจไทยผ่าน
ช่องทางการส่งออกสินค้า (กรณีศึกษาประเทศจีน)

จัดทำโดย นายวุฒิพงศ์ จิตตั้งสกุล
รหัส 9007

หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 9 ปี 2560
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูตของกระทรวงการต่างประเทศ

ลงชื่อ.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภัทเรศ ศรีโชติ)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....
(เอกอัครราชทูต ดร. อภิชาติ ชินวรรณ)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. กฤติณี วัฒนวุฒิสิริ)
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ด้วยโครงสร้างของเศรษฐกิจไทยในปัจจุบันที่ยังต้องพึ่งพาอุปสงค์จากภายนอกประเทศค่อนข้างมาก ในขณะที่การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกยังมีความเปราะบางและมีความไม่แน่นอนสูง ประกอบกับความเชื่อมโยงในการผลิตสินค้าของประเทศต่างๆ ยังมีอยู่มาก จึงทำให้การเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่เป็นคู่ค้าหลักของไทยส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

การศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าที่มีต่อเศรษฐกิจไทยผ่านช่องทางการส่งออกสินค้า (กรณีศึกษาประเทศจีน) จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงความเชื่อมโยงทางการค้าสินค้าของประเทศที่เป็นคู่ค้าหลักสำคัญของไทย และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่เป็นคู่ค้าหลักของไทยกับเศรษฐกิจไทยผ่านช่องทางการส่งออกสินค้า โดยศึกษาในกรณีที่ภาวะเศรษฐกิจจีนมีการเปลี่ยนแปลง จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยอย่างไรและมากน้อยเพียงใด ด้วยการสร้างแบบจำลองอย่างง่ายเพื่อเป็นเครื่องมือในการศึกษาวิเคราะห์และอธิบายผลกระทบดังกล่าว

จากการศึกษาพบว่า ผลกระทบของเศรษฐกิจจีนที่มีต่อเศรษฐกิจไทยผ่านช่องทางการส่งออกสินค้าของไทยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก กล่าวคือ ในกรณีที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของจีนลดลงร้อยละ 1 จากกรณีฐาน จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของไทยลดลงร้อยละ 0.07 จากกรณีฐาน โดยเป็นผลกระทบจากการที่ไทยส่งออกสินค้าไปจีนลดลงร้อยละ 0.03 (ผลกระทบทางตรง) และผลกระทบจากการที่ไทยส่งออกไปประเทศคู่ค้าหลักอื่นๆ ซึ่งได้รับผลกระทบจากการส่งออกสินค้าไปจีนได้ลดลงเช่นเดียวกัน และเมื่อประเทศเหล่านั้นส่งออกไปจีนได้ลดลง ก็จะมีผลให้เศรษฐกิจขยายตัวลดลง และนำเข้าสินค้าจากไทยลดลงเช่นเดียวกัน โดยผลกระทบจากการที่ไทยส่งออกไปประเทศเหล่านั้นลดลง ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของไทยลดลงอีกร้อยละ 0.04 จากกรณีฐาน (ผลกระทบทางอ้อม)

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการชะลอตัวทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าสำคัญของไทย ควรมีการดำเนินการใน 3 มิติ คือ 1) เพิ่มศักยภาพในการส่งออกสินค้าไทย โดยการกระจายตลาดการส่งออกสินค้าให้มีความหลากหลายมากขึ้นในตลาดประเทศที่ไม่ใช่คู่ค้าหลักของไทยในปัจจุบัน และการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต เพื่อให้การส่งออกสินค้ามีมูลค่าสูงขึ้น 2) เพิ่มรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศตะวันตกเข้ามาเพิ่มมากขึ้น ควบคู่ไปกับการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวหลายระดับ และในรูปแบบการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันตามความต้องการในแต่ละกลุ่ม และ 3) สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจในประเทศ โดยเฉพาะในส่วนของเศรษฐกิจฐานราก เพื่อสร้างอุปสงค์ภายในประเทศให้เข้มแข็ง และสร้างสมดุลระหว่างอุปสงค์ภายในและภายนอกประเทศ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้แก่เศรษฐกิจไทยภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่มีความผันผวน และปริมาณการค้าโลกมีแนวโน้มของการชะลอตัวอย่างชัดเจน โดยการสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจในประเทศนั้น ควรประกอบไปด้วย การเพิ่มขีด

ความสามารถของแรงงานในภาคเกษตร การเพิ่มทักษะให้แก่แรงงานในภาคอุตสาหกรรม และการสนับสนุนกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และวิสาหกิจเริ่มต้น (Startups) นอกจากนั้น ภาครัฐจะต้องบริหารจัดการเศรษฐกิจมหภาคให้มีเสถียรภาพ รวมทั้งดูแลให้ประเทศมีความมั่นคง ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศให้มีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอขอบคุณคณะอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภัทเรศ ศรีโชติ เอกอัครราชทูต ดร. อภิชาติ ชินวรรณ และรองศาสตราจารย์ ดร. กฤติณี ญัฐวุฒิสิริ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นอันทรงคุณค่า ส่งผลให้การจัดทำรายงานฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเรียบร้อยและตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ผู้ศึกษาขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานเศรษฐกิจการคลังทุกท่านที่ให้การสนับสนุนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง นายพนันดร อรุณนิรมาน ที่ได้ให้การสนับสนุนด้านเทคนิคและข้อคิดเห็นในการประมาณการต่างๆ

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศทุกท่าน ที่ได้อำนวยความสะดวกและให้การสนับสนุนต่างๆ รวมทั้งให้กำลังใจในการศึกษาและจัดทำรายงานมาโดยตลอด

วุฒิพงศ์ จิตตั้งสกุล
สิงหาคม 2560

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ภูมิหลังและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
1.3 ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา	4
1.4 สมมติฐานการศึกษา	5
1.5 ประโยชน์ของการศึกษา	5
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดทฤษฎี	6
2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
2.3 สรุปกรอบแนวคิด	20
บทที่ 3 ผลการศึกษา	21
3.1 โครงสร้างเศรษฐกิจไทย	21
3.2 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบจากการชะลอตัวของเงินที่มีต่อเศรษฐกิจไทย	23
บทที่ 4 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	35
4.1 สรุปผลการศึกษา	35
4.2 ข้อเสนอแนะ	35
บรรณานุกรม	40
ภาคผนวก	42
ประวัติผู้เขียน	45

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อตัวแปรด้านอุปสงค์	12
ตารางที่ 2	โครงสร้างเศรษฐกิจของไทยระหว่างปี พ.ศ. 2545-2559	21
ตารางที่ 3	Trade Matrix ของประเทศคู่ค้าสำคัญของไทย	24
ตารางที่ 4	ร้อยละการนำเข้าสินค้าที่ลดลงในกรณีที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ลดลง ร้อยละ 1 จากกรณีฐาน	29
ตารางที่ 5	สัดส่วนภาคการส่งออกสินค้าต่อภาคเศรษฐกิจโดยรวม (ค่าเฉลี่ยปี 2556- 2558)	31
ตารางที่ 6	ร้อยละของ GDP ที่ลดลงของประเทศคู่ค้าหลักของไทย	32

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	ความเชื่อมโยงการค้าระหว่างประเทศ	8
ภาพที่ 2	การใช้นโยบายการเงินและการคลังภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบ ลอยตัว	10
ภาพที่ 3	สัดส่วนการส่งออกสินค้าไทยไปประเทศคู่ค้าสำคัญ	23
ภาพที่ 4	การขยายตัวของปริมาณการค้าสินค้าโลกเทียบกับการขยายตัวของ GDP	33
ภาพที่ 5	สัดส่วนการนำเข้าสินค้าต่อ GDP ของประเทศคู่ค้า 4 อันดับแรกของไทย	34
ภาพที่ 6	ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมดในแบบจำลอง ฯ	43

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลังและความสำคัญของปัญหา

แม้ว่าในภาพรวมของสถานการณ์เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าหลักของไทย ในปี 2560 จะมีแนวโน้มปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้นจากปี 2559 โดยเป็นการปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามการปรับตัวดีขึ้นของปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจในประเทศสำคัญๆ โดยเฉพาะสหรัฐฯ ยุโรป ญี่ปุ่น รวมทั้งการเริ่มปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้นของเสถียรภาพภาคต่างประเทศของจีนและการปรับตัวดีขึ้นของเงื่อนไขทางการเมืองในยุโรปหลังการเลือกตั้งฝรั่งเศส ในขณะที่การปรับตัวดีขึ้นของปริมาณการค้าและราคาสินค้าในตลาดโลกยังมีแนวโน้มที่จะเป็นปัจจัยสนับสนุนการฟื้นตัวและขยายตัวของประเทศกำลังพัฒนาและประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชีย โดยในปี 2560 คาดว่าเศรษฐกิจโลกจะขยายตัวร้อยละ 3.3 เติบโตจากร้อยละ 3.1 ในปี 2559 จากการที่ประเทศสำคัญๆ เข้าสู่ช่วงการฟื้นตัวของวัฏจักรเศรษฐกิจและเงินเฟ้ออย่างชัดเจนมากขึ้น โดยเฉพาะเศรษฐกิจสหรัฐฯ ที่ปรับตัว เข้าสู่ภาวะการจ้างงานเต็มที่และแรงกดดันจากเงินเฟ้อเพิ่มขึ้น เงินไขดังกล่าว ทำให้ธนาคารกลางสหรัฐฯ มีแนวโน้มปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายในช่วงที่เหลือของปีอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ธนาคารกลางยุโรปและประเทศสมาชิก มีแนวโน้มคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายเพื่อสร้างความมั่นใจว่าการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจจะมีความต่อเนื่องและอัตราเงินเฟ้อสามารถกลับสู่เป้าหมายของนโยบายการเงิน และมีความเป็นไปได้ที่บางประเทศจะเริ่มปรับเปลี่ยนทิศทางนโยบายการเงินอย่างชัดเจนมากขึ้นในช่วงปลายปีแนวโน้มดังกล่าว ทำให้อัตราดอกเบี้ยในตลาดโลกเริ่มปรับตัวเข้าสู่ช่วงขาขึ้นอย่างช้าๆ ตามการคาดการณ์ของหน่วยงานต่างๆ¹

แม้กระนั้นก็ตาม แนวโน้มการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกดังกล่าวยังอยู่ในสภาวะที่มีความเสี่ยงหลายประการ อาทิ การเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาของนายโดนัลด์ ทรัมป์ ที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนทางนโยบายต่างๆ เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายทางด้านเศรษฐกิจ ในอีกด้านหนึ่งจีนก็ได้มีการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจโดยเน้นให้มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีคุณภาพมากขึ้น สำหรับสหภาพยุโรปก็ยังคงมีความเสี่ยงทางเศรษฐกิจจากการลงประชามติให้ออกจากการเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักรและการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในหลายประเทศ เช่น เยอรมนี เป็นต้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการเล่นแปลงนโยบายเศรษฐกิจในมิติต่างๆ ได้เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประเทศ ในกรณีของคาบสมุทรเกาหลี และความไม่สงบในประเทศซีเรีย ล้วนเป็นความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, รายงานภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสแรกปี 2560 และแนวโน้มปี 2560, [ออนไลน์], 2560, แหล่งที่มา: http://www.nesdb.go.th/more_news.php?cid=627 [27 มิถุนายน 2560].

ในขณะเดียวกัน ด้วยโครงสร้างของเศรษฐกิจไทยที่มีความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจภายนอกประเทศค่อนข้างมาก กล่าวคือ มีสัดส่วนของการส่งออกสินค้าและบริการมากกว่าร้อยละ ๗๐ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ส่งออกสินค้าร้อยละ ๕๗ และส่งออกบริการร้อยละ ๑๙) ทำให้มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่เป็นคู่ค้าหลักๆ มากด้วยเช่นกัน การเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าจึงมีผลค่อนข้างมากต่อการส่งออกและการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย ประกอบกับปัจจุบันประเทศต่างๆ มีความเชื่อมโยงทางการค้าและการลงทุนระหว่างกันที่ลึกซึ้ง และมีการผลิตในลักษณะที่เป็นห่วงโซ่อุปทานมากขึ้น ดังนั้น การที่ประเทศใดประเทศหนึ่งมีสภาวะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นหรือชะลอตัวลง จะไม่เพียงส่งผลกระทบต่อประเทศคู่ค้าที่ค้าขายกันโดยตรงเท่านั้น แต่จะส่งผลกระทบต่อประเทศอื่นที่เป็นคู่ค้ากับประเทศนั้นๆ ทางอ้อมด้วย เช่น ในกรณีที่เศรษฐกิจของจีนชะลอตัวลง ประเทศไทยจะได้รับผลกระทบโดยตรงจากการส่งออกไปจีนลดลง และในขณะเดียวกันจะได้รับผลกระทบจากการส่งออกไปประเทศอื่นที่เป็นคู่ค้าของจีนลดลงด้วย เนื่องจากเมื่อเศรษฐกิจของจีนชะลอตัวลงก็จะนำเข้าจากทุกประเทศลดลง ซึ่งรวมถึงประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ด้วย ในการวิเคราะห์ผลกระทบดังกล่าว จึงต้องหาความสัมพันธ์ทางการค้าของประเทศต่างๆ ที่เชื่อมโยงกัน เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบรวมที่จะเกิดขึ้น

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนการส่งออกสินค้าของไทยไปประเทศต่างๆ จะเห็นว่าในช่วงปี 2556-2558 ไทยส่งออกสินค้าไปจีนมากที่สุด ประกอบกับเศรษฐกิจจีนมีแนวโน้มว่าจะอยู่ในช่วงขาลง หลังจากที่เศรษฐกิจมีการขยายตัวในอัตราที่สูงอย่างต่อเนื่องในช่วงที่ผ่านมา โดยตั้งแต่ปี 2556-2559 เศรษฐกิจจีนขยายตัวได้ร้อยละ 7.7 7.4 6.9 และ 6.7 ตามลำดับ ซึ่งแม้ว่ายังเป็นอัตราการขยายตัวที่สูง แต่ก็แสดงให้เห็นถึงการค่อยๆ ชะลอตัวของเศรษฐกิจจีนในลักษณะของ Soft landing คือ เป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไปและอยู่ภายใต้การออกแบบและดูแลอย่างใกล้ชิดของทางการจีน และที่สำคัญคือ เศรษฐกิจจะเติบโตได้ตามเป้าหมายที่ประกาศไว้ที่ร้อยละ 6.5² อย่างไรก็ดี ความท้าทายหลักที่รัฐบาลจีนต้องเผชิญ ได้แก่ (1) การหาจุดสมดุลระหว่างการปฏิรูปเศรษฐกิจให้มีความยั่งยืนขึ้นในระยะยาวกับการพยุงเศรษฐกิจไม่ให้ลดความร้อนแรงหรือชะลอตัวลงอย่างรวดเร็วจนเกินไปในระยะสั้น ซึ่งรวมถึงการบรรเทาปัญหาการผลิตส่วนเกินในภาคอุตสาหกรรม อุปทานส่วนเกินในภาคอสังหาริมทรัพย์ หนี้ระดับสูงในหลายภาคส่วน และความเหลื่อมล้ำในสังคม (2) การเปิดเสรีทางการเงินและการลงทุนกับการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยเฉพาะความผันผวนในตลาดเงิน ตลาดทุน ตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และภาวะเงินทุนไหลออก และ (3) การกำจัดทุจริตและการขาดธรรมาภิบาลในแวดวงราชการ ทั้งส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ ซึ่งหยั่งรากลึกจนก่อให้เกิดความเสียหายในเชิงเศรษฐกิจมูลค่ามหาศาลมายาวนาน³ ซึ่งที่ผ่านมารัฐบาลได้มีมาตรการต่างๆ เพื่อบริหารจัดการเศรษฐกิจให้กลับสู่สมดุลมากขึ้น เช่น (1) นโยบายเพิ่มความเข้มงวดในการซื้ออสังหาริมทรัพย์ของทางการเงิน ที่เดิมเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจสำคัญในปี 2559 แต่ในช่วงกลางปีของปีเดียวกันนั้น เริ่มมีสัญญาณความเสี่ยงจากฟองสบู่และการเก็งกำไร

² ศรพล ตุลยะเสถียร และอรกันยา เตชะไพบุลย์, “เศรษฐกิจจีนปีนี้ โตได้ตามเป้า,” ประชาชาติธุรกิจ ออนไลน์ (10 มิถุนายน 2560).

³ ศรพล ตุลยะเสถียร และอรกันยา เตชะไพบุลย์, “เศรษฐกิจจีนตอนนี้ (2559) กับเศรษฐกิจไทยตอนนั้น (2540),” ประชาชาติธุรกิจ ออนไลน์ (26 กุมภาพันธ์ 2559).

เพราะราคาสังหาริมทรัพย์ขยายตัวสูงมากกว่าปกติ ทำให้ทางการเงินต้องออกมาตราการลดความร้อนแรงลง เช่น เพิ่มสัดส่วน เงินดาวน์ 2) ความพยายามปฏิรูปเศรษฐกิจด้านอุปทาน เช่น ในอุตสาหกรรมเหล็กและถ่านหินเพื่อ ลดกำลังการผลิตส่วนเกินที่เข้มข้นขึ้น ส่งผลให้เกิดการเลิกจ้างงาน และการลดการให้เงินอุดหนุนช่วยเหลือบริษัทที่ผลประกอบการแย่ และ 3) นโยบายการเงินที่เข้มงวด เพื่อลดความเสี่ยงในภาคการเงินจากการเป็นหนี้จำนวนมาก โดยการเข้าควบคุมธุรกรรม Shadow Banking และ Wealth Management Products⁴

นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2560 ที่ผ่านมา Moody's Investors Service ปรับลดอันดับความน่าเชื่อถือของตราสารหนี้จีนประเภทระยะยาวในสกุลเงินหยวนและสกุลเงินต่างประเทศ จาก Aa3 ลงสู่ A1 ซึ่งเป็นการปรับลดครั้งแรกในรอบ 3 ทศวรรษ โดย Moody's ได้ให้สาเหตุของการปรับลดอันดับความน่าเชื่อถือในครั้งนี้ ว่ามาจากความกังวลเกี่ยวกับเสถียรภาพในระบบการเงินจีน และความสามารถของทางการเงินที่จะควบคุมความเสี่ยงจากปัญหานี้ควบคู่กับรักษาเสถียรภาพของอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจว่าจะทำได้มากน้อยเพียงใด เพราะการกระตุ้นเศรษฐกิจอาจทำให้ปัญหานี้ทวีความรุนแรง และในทางกลับกัน การลดปริมาณหนี้ อาจส่งผลต่ออัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยจากการคำนวณของ Bloomberg พบว่า สัดส่วนหนี้ต่อ GDP ของจีน ณ สิ้นปี 2559 อยู่ที่ร้อยละ 260 เพิ่มขึ้นอย่างมาก จากร้อยละ 160 ในปี 2551 และถึงแม้ว่านักลงทุนส่วนใหญ่ไม่ได้มีความกังวลเพิ่มขึ้นมากนักกับการปรับลดอันดับความน่าเชื่อถือดังกล่าว โดยเงินหยวนอ่อนค่าลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับดอลลาร์สหรัฐประมาณร้อยละ 0.1 และดัชนี Shanghai Shenzhen CSI 300 ปรับตัวลดลงเช่นกันประมาณร้อยละ 1 แต่ก็กลับมาปิดตลาดเป็นบวกได้เมื่อสิ้นวัน และ เป็นบวกต่อเนื่องในวันถัดมา แต่อย่างไรก็ตาม อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลจีนระยะ 10 ปี อยู่ที่ร้อยละ 3.7 ปรับเพิ่มสูงขึ้นที่สุดในรอบ 2 ปี สะท้อนต้นทุนการกู้ยืมที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งอาจส่งผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจีนได้⁵

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ จึงได้ใช้มุ่งเน้นที่จะศึกษาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจจีน ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะชะลอตัวลง เพื่อเป็นกรณีเทียบเคียงในการวิเคราะห์ผลกระทบจากการชะลอตัวของประเทศคู่ค้าสำคัญอื่นๆ ของไทย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อให้ทราบถึงความเชื่อมโยงทางการค้าสินค้าของประเทศที่เป็นคู่ค้าหลักสำคัญของไทย

1.2.2 เพื่อสร้างความเชื่อมโยงของผลกระทบระหว่างการเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่เป็นคู่ค้าหลักของไทยกับเศรษฐกิจไทยผ่านช่องทางการส่งออกสินค้า

1.2.3 เพื่อให้ทราบถึงขนาดของผลกระทบทางเศรษฐกิจของไทยในกรณีที่ภาวะเศรษฐกิจจีนมีการเปลี่ยนแปลง

⁴ ศรพล ตูลยะเสถียร และอรกันยา เตชะไพบุลย์, “เศรษฐกิจจีนปีนี้ โตได้ตามเป้า,” ประชาชาติธุรกิจ ออนไลน์ (10 มิถุนายน 2560)

⁵ ศรพล ตูลยะเสถียร และอรกันยา เตชะไพบุลย์, “จีนโดนลดเรตติ้งครั้งแรกในรอบ 30 ปี ต้องตกใจไหม?,” ประชาชาติธุรกิจ ออนไลน์ (9 มิถุนายน 2560)

1.3 ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตการศึกษา

- 1) ศึกษาความเชื่อมโยงทางการค้าสินค้าระหว่างประเทศคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศ
- 2) สร้างแบบจำลองเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศกับการนำเข้าสินค้าของประเทศคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศ
- 3) ประเมินผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจของจีนที่มีต่อเศรษฐกิจไทยผ่านช่องทางการค้าสินค้า

1.3.2 วิธีการดำเนินการศึกษา

- 1) การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงทางการค้าของประเทศคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศ
- 2) การวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าหลักของไทยที่ส่งผลกระทบต่อการนำเข้าสินค้า
- 3) การวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของการส่งออกสินค้าของไทยไปจีนที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยในฐานะผู้ส่งออก (ผลกระทบทางตรง)
- 4) การวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของการส่งออกสินค้าของประเทศไทย คู่ค้าหลัก 14 ประเทศที่มีต่อเศรษฐกิจไทย (ผลกระทบทางอ้อม)
- 5) การวิเคราะห์ผลกระทบรวมจากการเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจจีนที่มีต่อเศรษฐกิจไทย

1.3.3 ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์จากเอกสารที่เกี่ยวข้องควบคู่กับการใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเป็นแบบจำลองทางเศรษฐมิติสำหรับประเมินผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจของจีนที่มีต่อเศรษฐกิจไทยผ่านช่องทางการส่งออกสินค้าของไทย

1) แหล่งข้อมูล

รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลสถิติภูมิด้านการส่งออกสินค้าของไทยและการนำเข้าสินค้าของประเทศคู่ค้าหลักของไทย รวมถึงข้อมูลด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) อัตราแลกเปลี่ยน และการส่งออก นำเข้า เป็นต้น โดยใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูล CEIC และ Global Economic Monitor ของธนาคารโลก (World Bank)

2) การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ในเชิงปริมาณโดยการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเป็นแบบจำลองทางเศรษฐมิติที่สอดคล้องกับทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ สำหรับประเมินผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจของจีนที่มีต่อเศรษฐกิจไทยผ่านช่องทางการส่งออกสินค้าของไทยเพื่อให้ได้การวิเคราะห์ที่ครอบคลุม และใกล้เคียงกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงมากที่สุด

1.4 สมมติฐานการศึกษา

การเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจไทยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการเปลี่ยนแปลงของสถานะเศรษฐกิจจีน โดยหากเศรษฐกิจจีนมีการชะลอตัวลง เศรษฐกิจไทยก็จะชะลอตัวลงด้วย เนื่องจากการชะลอตัวลงของเศรษฐกิจจะทำให้ความต้องการนำเข้าสินค้าจากประเทศไทยลดลงหรืออีกนัยหนึ่งคือการส่งออกของไทยลดลง ซึ่งจะส่งผลให้อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยลดลง นอกจากนี้ การที่เศรษฐกิจจีนชะลอตัวลงจะส่งผลให้การส่งออกของประเทศคู่ค้าหลักของไทยลดลงด้วย ซึ่งก็จะส่งผลต่อเนื่องให้เศรษฐกิจไทยลดลงได้อีก และในทางตรงกันข้าม หากเศรษฐกิจจีนขยายตัวได้มากขึ้น เศรษฐกิจไทยก็จะขยายตัวมากขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน

1.5 ประโยชน์ของการศึกษา

1.5.1 ทำให้ทราบถึงความเชื่อมโยงทางการค้าระหว่างกันของไทยและประเทศคู่ค้าหลักของไทย

1.5.2 ทำให้ทราบถึงรูปแบบการวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจในกรณีที่เศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าหลักของไทยชะลอตัวลงหรือเร่งตัวขึ้น

1.5.3 ทำให้ทราบถึงขนาดของผลกระทบที่มีต่อเศรษฐกิจไทยในกรณีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจีนมีการเปลี่ยนแปลงไป

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎี

2.1.1 การวัดผลิตภัณฑ์ประชาชาติ

บัญชีประชาชาติ (National Income) เป็นการบันทึกกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศที่ไหลเวียนในหนึ่งรอบระยะเวลาที่กำหนดระหว่างหน่วยเศรษฐกิจต่างๆ ของประเทศ ประกอบด้วย การผลิตสินค้าและบริการ การเกิดขึ้นหรือได้มาของรายได้ ซึ่งก็คือผลตอบแทนปัจจัยการผลิตที่เกิดขึ้นจากการผลิตสินค้าและบริการดังกล่าว และการใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการของครัวเรือนและรัฐบาล รวมทั้งการใช้จ่ายลงทุนที่เกิดขึ้นและการประกอบธุรกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างภาคเศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ การประมวลรายได้ประชาชาติสามารถจัดทำได้ 3 ด้าน คือ ด้านการผลิต (Production Approach) ด้านรายจ่าย (Expenditure Approach) และด้านรายได้ (Income Approach) บนพื้นฐานของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์

โดยหลักการประมวลผลรายได้ประชาชาติตามระบบบัญชีที่เป็นมาตรฐานสากล โดยบัญชีผลผลิตในประเทศ (Domestic Product) เป็นบัญชีที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างด้านการผลิต (Supply Side) และด้านรายจ่าย (Demand Side) ซึ่งเป็นไปตามหลักทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มหภาค โดย John Maynard Keynes ที่มีรูปแบบสมการดังนี้

อุปทานมวลรวม (Aggregate Supply) = อุปสงค์มวลรวม (Aggregate Demand)
หรือ

$$Y(\text{GDP}) = C + I + G + (X - M)$$

โดยที่ $Y(\text{GDP})$ = ผลผลิตขั้นสุดท้าย (Final Output) มีค่าเท่ากับมูลค่าเพิ่ม (Value Added) จากกิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการในระบบเศรษฐกิจ

C = รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายของครัวเรือน

I = การลงทุนของภาคเอกชนและภาครัฐ

G = รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายของภาครัฐบาล

X = การส่งออกสินค้าและบริการ

M = การนำเข้าสินค้าและบริการ⁶

⁶ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, คู่มือการประมวลผลสถิติบัญชีประชาชาติ, [ออนไลน์], 2560, แหล่งที่มา: http://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=3521&filename=national_account [27 มิถุนายน 2560].

2.1.2 ปัจจัยที่กำหนดการส่งออก (X) นำเข้า (M) และการเชื่อมโยงระหว่างประเทศของเศรษฐกิจแบบเปิด

2.1.2.1 การส่งออก (X)

การส่งออกสินค้าของเราคือความต้องการสินค้าของไทยจากประเทศอื่น จึงขึ้นอยู่กับราคาสินค้าของเรา (P) อัตราแลกเปลี่ยน (e) และรายได้ของประเทศอื่น (Y_f) สมการส่งออกมีลักษณะเป็น Demand Function ที่ขึ้นอยู่กับรายได้และราคา โดยที่ราคาแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ ราคาสินค้าทั่วไป และอัตราแลกเปลี่ยน เนื่องจากอัตราแลกเปลี่ยนกระทบต่อราคาสินค้าระหว่างประเทศ ดังนั้น $X = X(P, e, Y_f)$

ผลกระทบของราคา (P) ต่อการส่งออก :

- ถ้าราคาสินค้าของเราสูงขึ้น ($P \uparrow$) จะทำให้การส่งออกลดลง ($X \downarrow$)
- ถ้าราคาสินค้าของเราลดลง ($P \downarrow$) ทำให้การส่งออกมากขึ้น ($X \uparrow$)

ผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยนต่อการส่งออก :

- ถ้าเงินบาทอ่อนค่าลง ($e \uparrow$) เราจะส่งออกได้มากขึ้น ($X \uparrow$)
- ถ้าเงินบาทแข็งค่าขึ้น ($e \downarrow$) การส่งออกก็จะลดลง ($X \downarrow$)

2.1.2.2 การนำเข้า (M)

ความต้องการนำเข้าสินค้าของประเทศไทยจะขึ้นอยู่กับราคา (P) อัตราแลกเปลี่ยน (e) และรายได้ของประเทศเรา (Y)

ผลกระทบของราคาต่อการนำเข้า :

- ถ้าราคาสินค้าในประเทศสูงขึ้น ($P \uparrow$) ในขณะที่อัตราแลกเปลี่ยนคงเดิม ทำให้การนำเข้าจะเพิ่มขึ้น ($M \uparrow$) เพราะถ้าอัตราแลกเปลี่ยนคงเดิม ราคานำเข้าก็คงเดิม เมื่อเปรียบเทียบกับราคาสินค้าภายในที่ปรับตัวสูงขึ้น ประชาชนก็จะหันไปบริโภคสินค้านำเข้าเพิ่มขึ้น
- ถ้าราคาสินค้าในประเทศลดลง ($P \downarrow$) การนำเข้าก็จะลดลง ($M \downarrow$) เพราะราคาสินค้าภายในประเทศจะถูกกว่าโดยเปรียบเทียบกับราคาสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ ทำให้ประชาชนหันมาใช้สินค้าภายในประเทศเพิ่มขึ้น และลดการบริโภคสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ

ผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยน (e) ต่อการนำเข้า :

- ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนสูงขึ้น ($e \uparrow$) แสดงว่าค่าเงินของเราลดค่าลง นั่นก็คือ เงินของเราจำนวนเท่าเดิมไปซื้อสินค้าได้ในปริมาณน้อยลง ทำให้สินค้าต่างประเทศแพงขึ้นกว่าเดิม ทำให้การนำเข้าลดลง ($M \downarrow$)
- ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนลดลง ($e \downarrow$) แสดงว่าเงินบาทเพิ่มค่า ทำให้ราคาสินค้านำเข้าในรูปของเงินบาทลดลง ก็ย่อมจะทำให้การนำเข้ามากขึ้น ($M \uparrow$)

ผลกระทบของรายได้ (Y) ต่อการนำเข้า :

- ถ้ารายได้ของเราเพิ่มขึ้น ($Y \uparrow$) ความต้องการสินค้าของเราก็จะเพิ่มขึ้น ทำให้การนำเข้าเพิ่มขึ้น ($M \uparrow$) แต่ถ้ารายได้ของเราลดลง ($Y \downarrow$) ความต้องการสินค้าและบริการของเราก็จะลดลง ทำให้การนำเข้าลดลงด้วย ($M \downarrow$)

2.1.2.3 การเชื่อมโยงของเศรษฐกิจแบบเปิด

ในการวิเคราะห์ระบบเศรษฐกิจเปิด มักมีการสมมติให้ประเทศเราเป็นประเทศเล็ก เพื่อให้่ายในการวิเคราะห์ในเบื้องต้น โดยความหมายของประเทศเล็ก (small country) อธิบายได้ดังนี้

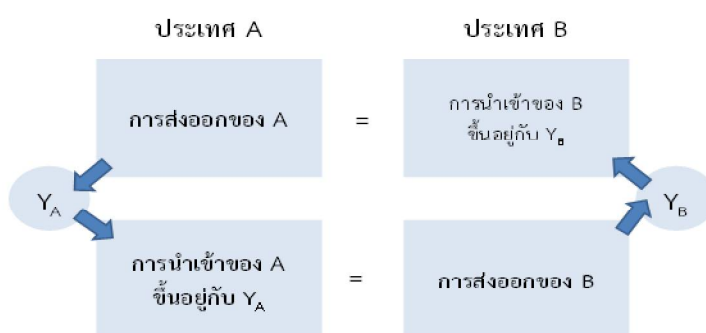
ให้ A = ประเทศเรา

B = ประเทศอื่น

M_A = การนำเข้าของ A = การส่งออก ของ $B = X_B$

X_A = การส่งออกของ A = การนำเข้า ของ $B = M_B$

โดย A เป็นประเทศเล็ก หมายความว่า ขนาดของการนำเข้าของ A (M_A) มีสัดส่วนน้อยเมื่อเทียบกับรายได้ของ B

ภาพที่ 1 ความเชื่อมโยงการค้าระหว่างประเทศ

จากแผนภาพแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงของการค้าระหว่างประเทศ A และ B โดยในกรณี A เป็นประเทศเล็ก การนำเข้าของประเทศไทย (ซึ่งเท่ากับการส่งออกของประเทศ B) จะมีขนาดเล็กเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ของประเทศ B หรือ Y_B ดังนั้นถ้ามีการเปลี่ยนแปลงใน Y_A ทำให้ M_A เพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลทำให้ X_B เพิ่มขึ้นจะเกิดผลกระทบต่อ Y_B น้อย ดังนั้นจึงมีผลย้อนกลับไปที่ M_B น้อยและ M_B ก็คือ X_A จึงทำให้เราพอสมมติได้ว่า X_A เป็นตัวแปรภายนอก (exogenous) อย่างไรก็ตาม ถ้า A ไม่ใช่ประเทศเล็ก การเปลี่ยนแปลงของ $M_A (=X_B)$ จะมีผลต่อ Y_B ด้วย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ M_B (ซึ่งเท่ากับ X_A) และมีผลต่อ Y_A ทำให้การวิเคราะห์จะซับซ้อนขึ้น⁷

⁷ ปราณี ทินกร, เอกสารประกอบคำสอนวิชา ศ.312 เรื่อง เศรษฐศาสตร์มหภาค : กรณีระบบเศรษฐกิจเปิด, คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 1 (เมษายน 2546 แก้ไขปรับปรุง ธันวาคม 2552), [ออนไลน์]. 2560, แหล่งที่มา: <http://www.google.com> [27 มิถุนายน 2560].

2.1.3 Mundell Fleming Model

Robert Mundell ได้พัฒนาแบบจำลองดุลยภาพในตลาดผลผลิต ตลาดเงินและดุลการชำระเงิน (IS^8-LM^9-BP) โดยวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจมหภาคของการใช้นโยบายการเงินการคลังในการบริหารเศรษฐกิจโดยกำหนดสมมติฐานทั่วไป ดังนี้

1) เงินหรือสินทรัพย์ทางการเงินมีการเคลื่อนย้ายเป็นไปโดยเสรี (Perfect Capital Mobility)

2) ราคาสินค้าคงที่ (Fixed Price Model)

3) อัตราดอกเบี้ยภายในประเทศเท่ากับอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลก เนื่องจากเป็นประเทศเล็ก (Small Open Economy) ดังนั้น เส้นดุลการชำระเงิน (Balance of Payment: BP¹⁰) จึงเป็นเส้นที่มีความยืดหยุ่นสมบูรณ์

โดยมีแนวคิดพื้นฐานของการใช้นโยบายการเงินภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวสามารถสรุปได้ว่า

1) ในกรณีที่ธนาคารกลางดำเนินนโยบายการเงินแบบขยายตัว ($LM_0 > LM_1$) จะส่งผลให้ปริมาณทางการเงินและสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นและทำให้อัตราดอกเบี้ยลดลง โดยดุลยภาพจะไปอยู่ ณ จุดใหม่ ($E_0 > E_1$) ซึ่งจะทำให้เงินทุนไหลออกอย่างรวดเร็วโดยเงินทุนที่ไหลออกภายใต้อัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวนี้ย่อมทำให้เกิดอุปสงค์ส่วนเกินที่มีต่อเงินตราต่างประเทศทำให้อัตราแลกเปลี่ยนดุลยภาพเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ทำให้ค่าเงินอ่อนลง (Depreciation) ส่งผลให้การส่งออกเพิ่มขึ้นในขณะที่การนำเข้าลดลง ($IS_0 > IS_1$) โดยผลที่เกิดขึ้นทำให้รายได้ประชาชาติหรือผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้น ขณะที่อัตราดอกเบี้ยดุลยภาพปรับตัวมาที่ระดับเดิมและดุลยภาพจะย้ายไปอยู่ ณ จุด E_2 ซึ่งแสดงให้เห็นว่านโยบายการเงินมีประสิทธิภาพภายใต้อัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว

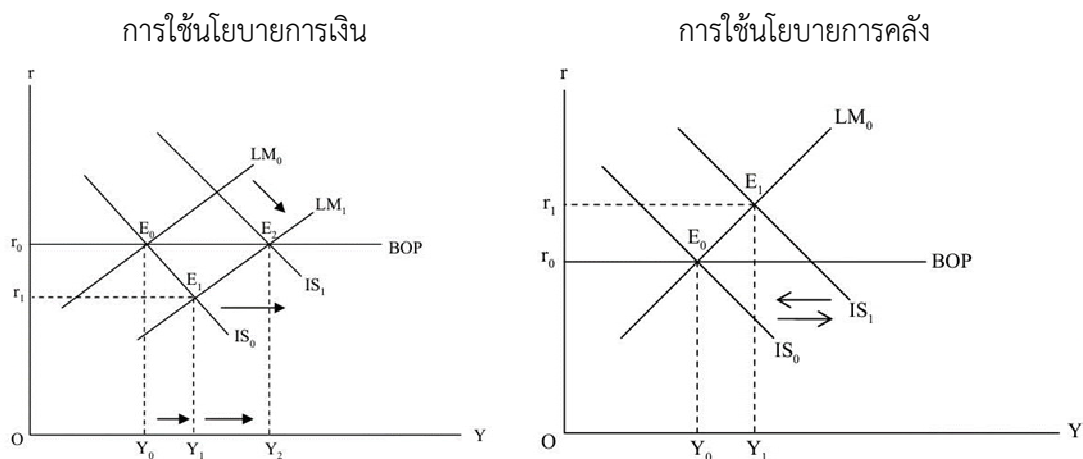
2) ในกรณีที่รัฐบาลดำเนินนโยบายการคลังแบบขยายตัว ($IS_0 > IS_1$) ดุลยภาพที่ถูกกระทบจากการใช้จ่ายของรัฐที่เพิ่มขึ้นทำให้อัตราดอกเบี้ย (รายได้ประชาชาติและอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น โดยดุลยภาพจะไปอยู่ ณ จุดใหม่ ($E_0 > E_1$) ทั้งนี้ ผลกระทบของอัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้นใน

⁸ IS เป็นเส้นแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ย และระดับรายได้ประชาชาติในตลาดผลผลิต โดยอัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้นจะส่งผลให้การลงทุนลดลง และส่งผลต่อเนื่องให้รายได้ประชาชาติลดลง

⁹ LM เป็นเส้นที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ย และระดับรายได้ประชาชาติในตลาดเงิน โดยการเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติ ทำให้มีความต้องการถือเงินเพิ่มขึ้น และส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยเพิ่มสูงขึ้น

¹⁰ BP เป็นเส้นที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ย และระดับรายได้ประชาชาติ ที่ก่อให้เกิดภาวะสมดุลในดุลการชำระเงิน โดย BP ที่เป็นเส้นตั้งฉากกับแกนรายได้ประชาชาติ แสดงว่าการไหลของเงินทุนไม่มีความคล่อง (Perfectly immobile capital flow) คือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงไป ไม่เกิดผลทำให้รายได้ประชาชาติเปลี่ยนแปลง ในขณะที่ถ้าเส้น BP ที่เป็นเส้นขนานกับแกนรายได้ประชาชาติ แสดงว่าเงินทุนระหว่างประเทศสามารถเคลื่อนย้ายอย่างสมบูรณ์ (Perfect Capital Mobility) กล่าวคือ หากอัตราดอกเบี้ยในประเทศอยู่ต่ำ (หรือสูง) กว่าอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลก จะทำให้เกิดเงินทุนไหลออก (หรือเข้า) อย่างมากมาย จนทำให้ไม่มีความแตกต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยในและต่างประเทศ ทั้งนี้ โดยทั่วไปแล้วความชันของเส้น BP จะเป็นบวก เนื่องจากเมื่ออัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นแล้ว จะทำให้มีเงินทุนไหลเข้า และรายได้จะต้องเพิ่มขึ้นเพื่อทำให้การนำเข้าเพิ่มขึ้น จนกระทั่ง BP หรือดุลการชำระเงินสมดุล

ระยะสั้นจะทำให้เงินทุนไหลเข้าอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดอุปทานส่วนเกินในตลาดเงินตราต่างประเทศภายในประเทศ ส่งผลให้ค่าเงินแข็งขึ้น (Appreciation) และฐานะการแข่งขันทางด้านราคาสินค้าและบริการในประเทศต่ำลง การส่งออกจึงลดลงและการนำเข้าเพิ่มขึ้นส่งผลให้เส้น IS ลดลง ($IS_1 > IS_0$) ผลกระทบดังกล่าวทำให้อัตราดอกเบี้ยลดลงและรายได้ประชาชาติลดลงมาสู่ระดับดุลยภาพเดิม ($E_1 > E_0$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านโยบายการคลังไม่มีประสิทธิภาพภายใต้อัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว¹¹

ภาพที่ 2 การใช้นโยบายการเงินและการคลังภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวการใช้
นโยบายการเงินการใช้นโยบายการคลัง

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 ทิชา ขจรเกียรติอุดม (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการนำเข้าและส่งออกของประเทศไทย โดยประยุกต์เทคนิค Cointegration และ Error Correction Method ในการประมาณความสัมพันธ์ในระยะสั้นและระยะยาว ของปัจจัยด้านราคา รายได้ การส่งเสริมการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ วิกฤตเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงค่าเงินในภาพรวมและในรายสินค้าสำคัญ โดยใช้ข้อมูลรายไตรมาสตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 ถึง พ.ศ. 2548

จากผลการศึกษาในด้านอุปทานการส่งออก พบว่า ราคาสินค้าส่งออก (เมื่อเปรียบเทียบกับราคาสินค้าในประเทศ) ไม่มีผลต่อการส่งออก เนื่องจากสินค้าส่วนใหญ่ที่ส่งออกไม่เหมือนกันกับที่ใช้ในการบริโภคในประเทศ และประเทศไทยถือเป็นประเทศเล็ก ดังนั้น ราคาของสินค้าส่งออกจึงถูกกำหนดจากด้านอุปสงค์มากกว่าอุปทาน อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่กำหนดอุปทานการส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และผลผลิตในประเทศ โดยการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศส่งผลต่อการส่งออกอย่างมีนัยสำคัญในขนาดที่สูงในสินค้าส่งออกรวม สินค้าอุตสาหกรรม อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป คอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ ยานยนต์และชิ้นส่วน ในขณะที่สินค้าที่นโยบายด้านการเพิ่มผลผลิตมีผลต่อการเพิ่มการส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ กุ้งสดแช่เย็น

¹¹ กุลกัลยา พระยาราช และคณะ, การจัดทำดัชนีชี้วัดระดับความพร้อมในการริเริ่มสกุลเงินอาเซียนและศึกษาผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยภายใต้สกุลเงินอาเซียน (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2555), หน้า 14

แข่งขันในด้านอุปสงค์การส่งออก พบว่า สินค้าส่งออกรวมมีการตอบสนองต่อปัจจัยภายนอกด้านรายได้ต่างประเทศในขนาดที่สูง แต่ปัจจัยด้านราคาไม่มีนัยสำคัญต่ออุปสงค์สินค้า ส่งออกรวม อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาเป็นรายสินค้าพบว่า ปัจจัยด้านราคามีผลต่ออุปสงค์การส่งออกในกลุ่มสินค้าคอมพิวเตอร์และชิ้นส่วนประกอบ สินค้าเกษตร สินค้าประมง ยางพารา อัญมณีและเครื่องประดับ ยานยนต์และชิ้นส่วน ส่วนสินค้าที่ราคาไม่มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์ส่งออก แต่อุปสงค์ส่งออกถูกกำหนดจากรายได้ต่างประเทศเป็นหลักนอกจากสินค้าส่งออกรวมแล้ว ได้แก่ สินค้าอุตสาหกรรม ในขณะที่สินค้าเกษตร และอัญมณีและเครื่องประดับ ปัจจัยด้านราคาและรายได้ต่างประเทศมีส่วนสำคัญในขนาดที่เท่าๆ กันต่อการเพิ่มการส่งออก ส่วนการส่งออกสินค้ากลุ่ม อุตสาหกรรม ปัจจัยด้านรายได้ต่างประเทศมีผลมากกว่าปัจจัยด้านราคา นอกจากนี้ ยังพบว่าอัตราแลกเปลี่ยนมีผลต่อการส่งออกสินค้าส่งออกรวม และสินค้าอุตสาหกรรม

สำหรับการนำเข้าสินค้า พบว่า การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (รายได้) ส่งผลให้มีการนำเข้าเพิ่มขึ้น โดยปัจจัยด้านรายได้มีผลมากในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าทุน และ สินค้าวัตถุดิบและสินค้าขั้นกลาง ตามลำดับ ในขณะที่ปัจจัยด้านราคามีผลมากในกลุ่มสินค้าวัตถุดิบและสินค้าขั้นกลาง สินค้าอุปโภคบริโภค และสินค้าทุน ตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจากสินค้าทุนส่วนใหญ่ไม่สามารถทดแทนโดยการผลิตในประเทศ จึงไม่สามารถลดการนำเข้าได้ นอกจากนี้ เนื่องจากช่วงที่ศึกษาเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนและค่าเงินบาทอ่อนค่าลงอย่างมาก ปัจจัยด้านอัตราแลกเปลี่ยนจึงมีผลค่อนข้างมากการนำเข้าในทุกกลุ่มสินค้า ทั้งนี้ หากพิจารณาเป็นรายกลุ่มสินค้า จะพบว่า การนำเข้าสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของรายได้มาก ได้แก่ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ คอมพิวเตอร์ เคมีภัณฑ์ เชื้อเพลิง แฉงวงจรไฟฟ้า และเครื่องจักร ตามลำดับ ในขณะที่การนำเข้าสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของราคามาก ได้แก่ เคมีภัณฑ์ เชื้อเพลิง คอมพิวเตอร์ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เครื่องจักร และแฉงวงจรไฟฟ้า ตามลำดับ

2.2.2 ศรพล ตูลยะเสถียร และคณะ (2556) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ระบบติดตามความผันผวนของเศรษฐกิจและการเงินโลก และประเมินนัยต่อเศรษฐกิจไทย โดยการสร้างแบบจำลองทางเศรษฐมิติ (Econometric Model) โดยวิธี Three Stage Least Square (3SLS) ของเศรษฐกิจทั้ง 13 ประเทศและอีก 1 กลุ่มประเทศที่เป็นคู่ค้าสำคัญของไทย ประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศยูโรโซน ประเทศญี่ปุ่น จีน เขตบริหารพิเศษฮ่องกง สาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) สิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม เครือรัฐออสเตรเลีย และอินเดีย เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและการเงินที่ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจ (อุปสงค์และอุปทาน) รวมทั้ง ประเมินอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย โดยการเชื่อมโยงแบบจำลองทางเศรษฐกิจของ 13 ประเทศและ 1 กลุ่มประเทศ ด้วยสัดส่วนการค้าสินค้านระหว่างประเทศ (Trade Metrix of Goods) เพื่อศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทยที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตต่อเศรษฐกิจไทย โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี 2543 จนถึงไตรมาสที่ 2 ปี 2555

จากการศึกษาพบว่าแต่ละประเทศจะมีโครงสร้างเศรษฐกิจที่แตกต่างกันซึ่งส่งผลให้มีปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์และอุปทานที่แตกต่างกัน โดยปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์ของของแต่ละประเทศสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อตัวแปรด้านอุปสงค์

ประเทศ / อุปสงค์	ปัจจัยที่กำหนด
ไทย	
- การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริง	รายได้หลังหักภาษี (+) และดัชนีตลาดหลักทรัพย์ของ 2 ไตรมาสก่อนหน้า (+) โดยหากรายได้หลังหักภาษีและดัชนีตลาดหลักทรัพย์ใน 2 ไตรมาสที่แล้วเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.52 และ 0.13 ตามลำดับ
- การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง	อุปสงค์มวลรวมที่แท้จริง (+) และดัชนีตลาดหลักทรัพย์ในไตรมาสก่อนหน้า (+) โดยหากอุปสงค์มวลรวมที่แท้จริงและดัชนีตลาดหลักทรัพย์ในไตรมาสก่อนหน้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.62 และ 0.22 ตามลำดับ
- การส่งออกสินค้าและบริการที่แท้จริง	การส่งออกที่แท้จริงรวมของทั้งโลก (+) ดัชนีผลผลิตสินค้าอุตสาหกรรม (+) การส่งออกที่แท้จริงไตรมาสก่อนหน้า (+) ดัชนีค่าเงินบาท (-) โดยหากดัชนีผลผลิตสินค้าอุตสาหกรรม การส่งออกที่แท้จริงของโลก และการส่งออกที่แท้จริงในไตรมาสก่อนหน้าที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การส่งออกที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.39 0.21 และ 0.37 ตามลำดับ ขณะที่หากดัชนีค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้นร้อยละ 1.0 จะทำให้การส่งออกลดลงร้อยละ 0.006
- การนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริง	อัตราการใช้กำลังการผลิต (+) อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ (-) และอุปสงค์มวลรวมที่แท้จริง (+) โดยหากอัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์สหรัฐอ่อนค่าลงร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การนำเข้าที่แท้จริงลดลงร้อยละ 0.84 ขณะที่หากอัตราการใช้กำลังการผลิตและอุปสงค์มวลรวมที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การนำเข้าที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.52 และร้อยละ 0.55 ตามลำดับ
สหรัฐอเมริกา	
- การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริง	รายได้สุทธิของผู้บริโภคที่แท้จริงในไตรมาสก่อนหน้า (+) การนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริง (+) และยอดค้าปลีก (+) โดยการเปลี่ยนแปลงของรายได้สุทธิของผู้บริโภคที่แท้จริงจะส่งผลต่อการบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงมากที่สุด กล่าวคือ หากรายได้สุทธิของผู้บริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การบริโภคที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.79
- การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง	การลงทุนที่แท้จริงในช่วงเวลาที่ผ่านมา (+) และดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม (+) โดยการเปลี่ยนแปลงของการลงทุนที่แท้จริงในช่วงเวลาที่ผ่านมาจะส่งผลต่อการลงทุนที่แท้จริงมากที่สุด กล่าวคือ หากการลงทุนที่แท้จริงในช่วงเวลาที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การลงทุนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.92
- การส่งออกสินค้าและบริการที่แท้จริง	การส่งออกที่แท้จริงรวมของทั้งโลก (+) การส่งออกสินค้าและบริการในช่วงเวลาที่ผ่านมา (+) และดัชนีค่าเงินที่แท้จริง (+) โดยหากการส่งออกที่แท้จริงรวมของทั้งโลก การส่งออกสินค้าและบริการในช่วงเวลาที่ผ่านมา และดัชนีค่าเงินที่แท้จริง เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การส่งออกสินค้าและบริการที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.07 ร้อยละ 0.79 และร้อยละ 0.26 ตามลำดับ
- การนำเข้าสินค้าและบริการที่	การนำเข้าสินค้าและบริการในช่วงเวลาที่ผ่านมา (+) และดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคอุตสาหกรรม (+) โดยหากการนำเข้าสินค้าและบริการในช่วงเวลาที่ผ่านมา และดัชนี

ประเทศ / อุปสงค์	ปัจจัยที่กำหนด
แท้จริง	ผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคอุตสาหกรรม เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.9 และร้อยละ 0.1 ตามลำดับ
กลุ่มประเทศยูโรโซน	
- การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริง	รายได้สุทธิของผู้บริโภค (+) และยอดค้าปลีก (+) โดยหากรายได้สุทธิของผู้บริโภคและยอดค้าปลีกเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.19 และร้อยละ 0.57 ตามลำดับ
- การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง	ดัชนีผลผลิตภาคก่อสร้าง (+) ปริมาณเงินอย่างกว้าง (M3) (+) ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมในไตรมาสก่อน (+) ดัชนีความเชื่อมั่นด้านเศรษฐกิจ (+) และดัชนีตลาดหลักทรัพย์ (+) โดยการเปลี่ยนแปลงของดัชนีผลผลิตก่อสร้างจะส่งผลต่อการลงทุนที่แท้จริงมากที่สุด กล่าวคือ หากดัชนีผลผลิตก่อสร้างเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การลงทุนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.61
- การส่งออกสินค้าและบริการที่แท้จริง	การส่งออกที่แท้จริงรวมของทั้งโลก (+) การส่งออกในไตรมาสก่อนของกลุ่มประเทศยูโรโซน (+) ดัชนีเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจ (+) และดัชนีแรงงานต่อประสิทธิภาพซึ่งเป็นเครื่องชี้ที่บ่งบอกถึงความสามารถในการแข่งขันต่อประเทศอื่นๆ (-)
- การนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริง	ราคาสินค้านำเข้า (-) ดัชนีเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจ (+) และการนำเข้าในไตรมาสก่อนของกลุ่มประเทศยูโรโซน (+)
ประเทศญี่ปุ่น	
- การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริง	รายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้ที่แท้จริง (+) อัตราเงินเฟ้อ (-) และอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก (-) โดยการเปลี่ยนแปลงของรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้ที่แท้จริงส่งผลต่อการบริโภคที่แท้จริงมากที่สุด กล่าวคือ หากรายได้ฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.64
- การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง	คำสั่งซื้อภาคการก่อสร้าง (+) โดยหากคำสั่งซื้อฯ ดังกล่าวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การลงทุนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.38
- การส่งออกสินค้าและบริการที่แท้จริง	การส่งออกที่แท้จริงรวมของทั้งโลก (+) การขยายตัวของเศรษฐกิจจีน (+) อัตราการใช้กำลังการผลิตไตรมาสก่อน (-) และการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก (+) โดยการเปลี่ยนแปลงการส่งออกที่แท้จริงรวมของทั้งโลกจะส่งผลให้การส่งออกสินค้าและบริการที่แท้จริงมากที่สุด กล่าวคือ เมื่อการส่งออกที่แท้จริงรวมของทั้งโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะทำให้การส่งออกสินค้าและบริการที่แท้จริงเพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.56
- การนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริง	อัตราส่วนของดัชนีราคาสินค้านำเข้าต่อดัชนีราคาภายในประเทศ (-) และมูลค่าการส่งออกในไตรมาสก่อน (+) โดยดัชนีราคาสินค้านำเข้าต่อดัชนีราคาภายในประเทศมีผลต่อการนำเข้ามากที่สุด กล่าวคือ เมื่อตัวแปรดังกล่าวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การนำเข้าที่แท้จริงลดลง ร้อยละ -0.59
จีน	
- การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริง	ค่าจ้างเฉลี่ย (+) โดยหากค่าจ้างเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.37
- การลงทุน	มูลค่าการผลิตภาคอุตสาหกรรม (+) โดยหากมูลค่าการผลิตภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0

ประเทศ / อุปสงค์	ปัจจัยที่กำหนด
บริการที่แท้จริง	และดัชนีการผลิภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การส่งออกสินค้าและบริการที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.54 และ 0.78 ตามลำดับ
- การนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริง	การนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริงในไตรมาสก่อน (+) และอัตราส่วนของดัชนีราคาสินค้านำเข้าต่อดัชนีราคา GDP (-) โดยหากการนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริงในไตรมาสก่อนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.02 ขณะที่อัตราส่วนของดัชนีราคาสินค้านำเข้าต่อดัชนีราคา GDP เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริงลดลง ร้อยละ -0.17
สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน)	
- การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริง	รายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้ที่แท้จริง (+) ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ (+) และอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก (-) โดยหากรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้ที่แท้จริงและดัชนีตลาดหลักทรัพย์เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.18 และ 0.05 ตามลำดับ ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงลดลง ร้อยละ -0.01
- การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง	ดัชนีการผลิภาคอุตสาหกรรม (+) อัตราการใช้กำลังการผลิต (+) พื้นที่ก่อสร้าง (+) การลงทุนที่แท้จริงในไตรมาสก่อน (+) อัตราดอกเบี้ยนโยบาย (-) และต้นทุนแรงงานต่อหนึ่งหน่วยการผลิต (+) โดยหากดัชนีการผลิภาคอุตสาหกรรม อัตราการใช้กำลังการผลิต พื้นที่ก่อสร้าง การลงทุนที่แท้จริงในไตรมาสก่อนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การลงทุนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.35 1.17 1.33 และ 0.52 ตามลำดับ ขณะที่อัตราดอกเบี้ยนโยบาย และต้นทุนแรงงานต่อหนึ่งหน่วยการผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การลงทุนฯ ลดลงร้อยละ -0.02 และร้อยละ -0.31 ตามลำดับ
- การส่งออกสินค้าและบริการที่แท้จริง	การส่งออกที่แท้จริงรวมของทั้งโลก (+) การส่งออกสินค้าและบริการที่แท้จริงในไตรมาสก่อน (+) และต้นทุนแรงงานต่อหนึ่งหน่วยการผลิต (-) โดยหากการส่งออกที่แท้จริงรวมของทั้งโลก การส่งออกสินค้าและบริการที่แท้จริงในไตรมาสก่อนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การส่งออกสินค้าและบริการที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.21 และ 0.47 ตามลำดับ ขณะที่ต้นทุนแรงงานต่อหนึ่งหน่วยการผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การส่งออกสินค้าและบริการที่แท้จริงลดลง ร้อยละ -0.20
- การนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริง	ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ (+) คำสั่งซื้อสินค้าส่งออก (+) และดัชนีชี้ราคาทางเศรษฐกิจในไตรมาสก่อน (+) โดยหากดัชนีตลาดหลักทรัพย์ คำสั่งซื้อสินค้าส่งออก และดัชนีชี้ราคาทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.15 0.31 และ 0.84 ตามลำดับ
สิงคโปร์	
- การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริง	รายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้ที่แท้จริง (+) และอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก (-) โดยหากรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้ที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.65 ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงลดลงร้อยละ -0.03
- การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง	ดัชนีการผลิภาคอุตสาหกรรมในไตรมาสก่อน (+) การลงทุนสุทธิ (+) และการลงทุนที่แท้จริงในไตรมาสก่อน (+) โดยหากดัชนีการผลิภาคอุตสาหกรรมในไตรมาสก่อน การลงทุนสุทธิ และการลงทุนที่แท้จริงในไตรมาสก่อนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การลงทุนที่แท้จริงเพิ่มขึ้น

ประเทศ / อุปสงค์	ปัจจัยที่กำหนด
	ร้อยละ 0.21 0.06 และ 0.71 ตามลำดับ
- การส่งออก สินค้าและ บริการที่แท้จริง	การส่งออกที่แท้จริงรวมของทั้งโลก (+) การส่งออกสินค้าและบริการที่แท้จริงในไตรมาสก่อน (+) และดัชนีค่าเงินที่แท้จริง (-) โดยหากการส่งออกที่แท้จริงรวมของทั้งโลก การส่งออกสินค้าและ บริการที่แท้จริงในไตรมาสก่อนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การส่งออกสินค้าและบริการที่ แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.31 และ 0.41 ตามลำดับ ขณะที่ดัชนีค่าเงินที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงลดลงร้อยละ -0.48
- การนำเข้าสินค้า และบริการที่ แท้จริง	ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ (+) การนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริงในไตรมาสก่อน (+) และดัชนี ค่าเงินที่แท้จริง (-) โดยหากด้วยดัชนีตลาดหลักทรัพย์ การนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริงใน ไตรมาสก่อนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.12 และ 0.63 ตามลำดับ ขณะที่ดัชนีค่าเงินที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การนำเข้า สินค้าและบริการที่แท้จริงลดลงร้อยละ -0.39
อินโดนีเซีย	
- การบริโภค ภาคเอกชนที่ แท้จริง	รายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้ที่แท้จริง (+) อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก (-) และดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภค ในไตรมาสก่อน (+) โดยหากรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้ที่แท้จริงและดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภค เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.27 และ 0.12 ตามลำดับ
- การลงทุน ภาคเอกชนที่ แท้จริง	ยอดขายปูนซีเมนต์ (+) ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ (+) และการลงทุนที่แท้จริงไตรมาสก่อน (+) โดย หากตัวแปรทั้ง 3 เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การลงทุนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.18 0.05 และ 0.70 ตามลำดับ
- การส่งออก สินค้าและ บริการที่แท้จริง	การส่งออกที่แท้จริงรวมของทั้งโลก (+) และการส่งออกไตรมาสก่อน (+) โดยหากตัวแปรทั้งสอง เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การส่งออกที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.37 และ 0.67 ตามลำดับ
- การนำเข้าสินค้า และบริการที่ แท้จริง	ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ (+) และการนำเข้าไตรมาสก่อน (+) โดยหากตัวแปรทั้งสองเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การนำเข้าที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.15 และ 0.59 ตามลำดับ
มาเลเซีย	
- การบริโภค ภาคเอกชนที่ แท้จริง	รายได้สุทธิของผู้บริโภค (+) โดยหากรายได้สุทธิของผู้บริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การ บริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.67
- การลงทุน ภาคเอกชนที่ แท้จริง	ดัชนีสะท้อนภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน (Composite Coincident Index) (+) มูลค่าผลิตภัณฑ์ มวลรวมของประเทศในไตรมาสก่อนหน้า และตัวแปรการเปลี่ยนแปลงของอัตรา ดอกเบี้ยระหว่างอัตราปัจจุบันและอัตราของไตรมาสก่อนหน้า (-) โดยหากดัชนีสะท้อนภาวะ เศรษฐกิจปัจจุบัน มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศในไตรมาสก่อนหน้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การลงทุนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.45 และ 0.31 ตามลำดับ ในขณะที่อัตราดอกเบี้ย เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จากไตรมาสก่อน จะส่งผลให้การลงทุนฯ ลดลงร้อยละ 0.14
- การส่งออก สินค้าและ บริการที่แท้จริง	มูลค่าการส่งออกของโลก (+) ดัชนีการผลิตภาคอุตสาหกรรม (+) และการนำเข้าในไตรมาสก่อน หน้า (+) โดยหากมูลค่าการส่งออกของโลก ดัชนีการผลิตภาคอุตสาหกรรม และการนำเข้าใน ไตรมาสก่อนหน้า เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.17 0.88 และ 0.11 ตามลำดับ

ประเทศ / อุปสงค์	ปัจจัยที่กำหนด
- การนำเข้าสินค้า และบริการที่ แท้จริง	อุปสงค์มวลรวมของประเทศ (+) ดัชนีสะท้อนภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน (+) และดัชนีการผลิตภาคอุตสาหกรรม (+) โดยหากอุปสงค์มวลรวมของประเทศ ดัชนีสะท้อนภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน และดัชนีการผลิตภาคอุตสาหกรรม (IPI) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การนำเข้าสินค้าและบริการแท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.44 0.50 และ 0.76 ตามลำดับ
ฟิลิปปินส์	
- การบริโภค ภาคเอกชนที่ แท้จริง	รายได้สุทธิของผู้บริโภค โดยหากรายได้สุทธิของผู้บริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.89
- การลงทุน ภาคเอกชนที่ แท้จริง	อัตราการใช้จ่ายในการผลิตของประเทศในไตรมาสก่อน (+) อุปสงค์รวมของเศรษฐกิจในไตรมาสก่อนหน้า (+) และอัตราดอกเบี้ยกู้ยืม (-) โดยหากอัตราการใช้จ่ายในการผลิตของประเทศไตรมาสก่อนหน้า อุปสงค์รวมของเศรษฐกิจในไตรมาสก่อนหน้า และอัตราดอกเบี้ยกู้ยืม เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การลงทุนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.02 0.41 และลดลงร้อยละ 0.03
- การส่งออก สินค้าและ บริการที่แท้จริง	มูลค่าการส่งออกของโลก (+) โดยหากมูลค่าการส่งออกของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.49
- การนำเข้าสินค้า และบริการที่ แท้จริง	อุปสงค์รวมของประเทศ (+) โดยหากอุปสงค์รวมของประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.77
เวียดนาม	
- การบริโภค ภาคเอกชนที่ แท้จริง	ยอดค้าปลีก (+) การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงในสองไตรมาสก่อน (+) ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ (+) โดยหากยอดค้าปลีกเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.23
- การลงทุน ภาคเอกชนที่ แท้จริง	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่แท้จริง (+) อุปสงค์รวมที่แท้จริงในไตรมาสก่อนหน้า (+) โดยหากอุปสงค์มวลรวมที่แท้จริงในไตรมาสที่แล้วเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การลงทุนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.91
- การส่งออก สินค้าและ บริการที่แท้จริง	การส่งออกที่แท้จริงรวมของทั้งโลก (+) การนำเข้าที่แท้จริงในสองไตรมาสก่อนหน้า (+) โดยหากการนำเข้าที่แท้จริงในสองไตรมาสก่อนหน้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การส่งออกที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.71
- การนำเข้าสินค้า และบริการที่ แท้จริง	อุปสงค์รวมที่แท้จริง (+) และการนำเข้าที่แท้จริงในช่วงสองไตรมาสก่อนหน้า (+) โดยหากอุปสงค์รวมที่แท้จริงเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การนำเข้าที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.90
เครือรัฐ ออสเตรเลีย	
- การบริโภค ภาคเอกชนที่ แท้จริง	ยอดขายรถยนต์ (+) รายได้สุทธิของผู้บริโภค (+) ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ (+) และอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก (-) โดยหากรายได้สุทธิของผู้บริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การลงทุนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.45
- การลงทุน ภาคเอกชนที่	ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม (+) และดัชนีตลาดหลักทรัพย์ (+) โดยหากดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การลงทุนที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.75

ประเทศ / อุปสงค์	ปัจจัยที่กำหนด
แท้จริง	
- การส่งออก สินค้าและ บริการที่แท้จริง	ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม (+) และมูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการที่แท้จริงในช่วงเวลา ก่อนหน้า (+) โดยหากดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม และมูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการที่ แท้จริงในช่วงเวลาที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การส่งออกสินค้าและบริการที่แท้จริง เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.09 และร้อยละ 0.26 ตามลำดับ
- การนำเข้าสินค้า และบริการที่ แท้จริง	อัตราส่วนของดัชนีราคาสินค้านำเข้าต่อดัชนีราคา GDP (-) ยอดขายรถยนต์ (+) และการนำเข้า สินค้าและบริการในช่วงเวลาที่ผ่านมา (+) โดยหากยอดขายรถยนต์ และการนำเข้าสินค้าและ บริการในช่วงเวลาที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริง เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.16 และร้อยละ 0.82 ตามลำดับ ขณะที่หากดัชนีราคาสินค้านำเข้าต่อดัชนี ราคา GDP เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริงลดลงร้อยละ 0.20
อินเดีย	
- การบริโภค ภาคเอกชนที่ แท้จริง	ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ (+) และค่าจ้างแรงงาน (+) โดยหากดัชนีตลาดหลักทรัพย์และค่าจ้าง แรงงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงเพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.14 และ 0.42 ตามลำดับ
- การลงทุน ภาคเอกชนที่ แท้จริง	ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (+) ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ (+) และการลงทุนที่แท้จริงในไตรมาสก่อน หน้า (+) โดยหากดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การลงทุนที่แท้จริง เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.74
- การส่งออก สินค้าและ บริการที่แท้จริง	ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (+) การนำเข้าที่แท้จริงในไตรมาสก่อนหน้า (+) และการส่งออกที่ แท้จริงรวมของทั้งโลก (+) โดยหากดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การ ส่งออกที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.58
- การนำเข้าสินค้า และบริการที่ แท้จริง	อัตราส่วนของดัชนีราคาสินค้านำเข้าต่อดัชนีราคา GDP (-) และการนำเข้าที่แท้จริงในไตรมาส ก่อนหน้า (+) โดยหากการนำเข้าที่แท้จริงในไตรมาสก่อนหน้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การ นำเข้าแท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.82 ในขณะที่ดัชนีราคาสินค้านำเข้าต่อดัชนีราคา GDP เพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้การนำเข้าแท้จริงลดลงร้อยละ 0.76

หมายเหตุ: (+) หมายถึงแปรผันตาม และ (-) หมายถึงแปรผกผัน

สำหรับการวิเคราะห์ความอ่อนไหวจากผลกระทบใน 2 กรณี คือ (1) กรณีการ
ชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน พบว่าหากในปี 2556 เศรษฐกิจจีนขยายตัวในอัตราที่ลดลงร้อยละ 1 จะ
ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวในอัตราที่ลดลงร้อยละ 0.15 จากกรณีฐาน โดยจะส่งผลกระทบต่อภาค
การส่งออกของไทยชะลอตัวลงร้อยละ 0.14 ขณะที่การนำเข้าเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยจากกรณีฐาน
การบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนของไทย จะได้รับผลกระทบที่ร้อยละ 0.04 และร้อยละ 0.05
ตามลำดับ และ (2) ในกรณีการแข็งค่าขึ้นของค่าเงินบาท พบว่าหากในปี 2556 ดัชนีค่าเงินบาท
(NEER) แข็งค่าขึ้นหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จะส่งผลให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวในอัตราที่ลดลงร้อยละ
0.02 จากกรณีฐาน โดยจะส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกของไทยชะลอตัวลงร้อยละ 0.02 ขณะที่
การนำเข้าเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยจากกรณีฐาน สำหรับการบริโภคภาคเอกชนและการลงทุนของ
ไทย จะได้รับผลกระทบที่ร้อยละ 0.005 และร้อยละ 0.01 ตามลำดับ

2.2.3 Yi (2005) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าความยืดหยุ่นของรายได้ต่อการนำเข้า กับอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เพื่อพิสูจน์ว่า ค่าความยืดหยุ่นของรายได้ต่อการนำเข้าและส่งออก เป็นผลจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจหรือไม่ โดยการสร้างแบบจำลองในลักษณะของ Intertemporal Current Account Model พบว่าค่าความยืดหยุ่นของรายได้ต่อการนำเข้าไม่ใช่เป็นเรื่องของ โครงสร้างทางเศรษฐกิจ แต่เป็นเพราะประเทศที่มีการเจริญเติบโตที่เร็วกว่าสามารถใช้ประโยชน์จาก ตลาดโลกในการผลิตสินค้าได้เร็วกว่าประเทศอื่นๆ ทำให้ประเทศอื่นมีค่าความยืดหยุ่นของรายได้ต่อ การนำเข้าที่สูงกว่า และประเทศที่เจริญเติบโตเร็วกว่ามีความยืดหยุ่นของรายได้ต่อการนำเข้าที่ต่ำกว่า ทั้งนี้ค่าความยืดหยุ่นดังกล่าวขึ้นอยู่กับความสามารถในการทดแทนระหว่างสินค้าที่ผลิตในประเทศกับ สินค้านำเข้าด้วย

2.2.4 Escaith and others (2010) ได้ศึกษาบทบาทของห่วงโซ่อุปทานทั่วโลกในการ อธิบายการลดลงของมูลค่าการค้าระหว่างประเทศปี ค.ศ. 2008–2009 ผ่านค่าความยืดหยุ่นของ การค้าระหว่างประเทศ โดยการวิเคราะห์ตัวอย่างของประเทศต่างๆ ที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้าน รายได้และระดับการพัฒนาภูมิภาคและแหล่งทรัพยากร โดยใช้ Input–Output Model และ Error–Correction Model ในการวิเคราะห์ค่าความยืดหยุ่นของการค้าระหว่างประเทศซึ่งมีความผันผวน ค่อนข้างมาก พบว่า ห่วงโซ่อุปทานมีผลต่อความผันผวนของค่าความยืดหยุ่นทางการค้าในสองสาเหตุ โดยสาเหตุแรกจากการหดตัวของสินค้าเชื้อเพลิงทำให้อุปสงค์ต่อสินค้าคงทน และสินค้าทุนลดลง ซึ่งสินค้า คงทนและสินค้าทุนเป็นสินค้าที่มีความเชื่อมโยงทางการผลิตในแนวตั้งค่อนข้างสูง และสาเหตุที่สอง เกิดจากการที่สินค้าคงคลังเพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากอุปสงค์ลดลงทำให้ผู้ผลิตลดการผลิตลง และนำ สินค้าคงคลังที่มีอยู่ไปจำหน่ายก่อนเพื่อลดความเสี่ยงจากการถือครองสินค้าคงคลัง ส่งผลให้มีการ ซื้อสินค้าจากผู้ผลิตต้นน้ำลดลง อย่างไรก็ตาม ห่วงโซ่อุปทานมิได้เป็นปัจจัยหลักเพียงอย่างเดียวที่ทำให้ ค่าความยืดหยุ่นทางการค้าเปลี่ยนแปลงไป โดยอาจมีปัจจัยอื่นๆ เช่น การลดลงของอุปสรรคทาง การค้าต่างๆ การเปลี่ยนแปลงรสนิยมของผู้บริโภคเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นต้น

2.2.5 Joong and Wei (2016) ได้ศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้การนำเข้าของจีนชะลอตัวลง อย่างมากในช่วงปี 2014–2015 โดยการสร้างแบบจำลองเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการนำเข้ากับ ตัวแปรต่างๆ เช่น รายได้ การบริโภค การลงทุน ดัชนีค่าเงินที่แท้จริง และการผลิตเพื่อทดแทนการ นำเข้า เป็นต้น พบว่า ปัจจัยที่ทำให้การนำเข้าของจีนชะลอตัวลงมาก ได้แก่ 1) อัตราการขยายตัวทาง เศรษฐกิจจีนที่ลดลงซึ่งได้รับผลกระทบจากวิกฤติการเงินในสหรัฐอเมริกา 2) โครงสร้างทางเศรษฐกิจ ภายในประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่มุ่งเน้นการส่งออกและการลงทุนไปเป็นการบริโภคและ ภาครัฐบริการ และ 3) มีการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้ามากขึ้นซึ่งเป็นผลจากการแข็งค่าขึ้นของค่าเงิน จีน นอกจากนี้ ยังพบว่า 1) การลงทุนภายในประเทศที่ชะลอตัวลงเป็นสาเหตุหลักของการนำเข้าที่ลดลง (มีน้ำหนักร้อยละ 40–50) 2) การส่งออกที่ชะลอตัวลงส่งผลให้การนำเข้าชะลอตัวลง (มีน้ำหนักร้อยละ 40) ซึ่งมีสาเหตุหลักจากค่าเงินที่แข็งค่าขึ้น 3) แม้ว่าการผลิตสินค้าขึ้นกลางเพื่อทดแทนการนำเข้าจะไม่ได้ เป็นสาเหตุสำคัญ แต่ก็ป็นสาเหตุที่ทำให้การนำเข้ามีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ

2.3 สรุปกรอบแนวคิด

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจแบบเปิด (Open Economy) โดยมีอัตราการเปิดของเศรษฐกิจ (Degree of Openness) สูงถึงร้อยละ 126.6 ของขนาดเศรษฐกิจในปี 2558¹² การที่เศรษฐกิจไทยพึ่งพาภาคการค้าต่างประเทศเป็นอย่างมากนี้เอง ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับความผันผวนทางเศรษฐกิจ หากเศรษฐกิจภายนอกประเทศเปลี่ยนแปลงไป โดยการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย จะส่งผลกระทบต่อปริมาณความต้องการนำเข้าสินค้าจากไทยและประเทศคู่ค้าอื่นๆ ด้วย ดังนั้น ในการวิเคราะห์ผลกระทบในกรณีดังกล่าวจึงต้องวิเคราะห์การส่งออกและนำเข้าเพื่อเป็นตัวเชื่อมผลกระทบทางเศรษฐกิจระหว่างเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ แล้วจึงวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของผลกระทบจากการส่งออกที่มีต่อเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบรวมที่เกิดขึ้น

¹² คำนวณจาก ((มูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการ + มูลค่าการนำเข้าสินค้าและบริการ) / ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ) × 100

บทที่ 3 ผลการศึกษา

3.1 โครงสร้างเศรษฐกิจไทย

โครงสร้างเศรษฐกิจไทยด้านอุปทานหรือด้านการผลิต มีภาคบริการเป็นภาคที่มีขนาดใหญ่ที่สุด โดยมีสัดส่วนถึงร้อยละ 62.7 ของขนาดเศรษฐกิจในช่วงปี 2555–2559 ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนร้อยละ 31.2 ซึ่งค่อนข้างทรงตัวในช่วง 15 ปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม ภาคการเกษตรมีสัดส่วนลดลงเนื่องจากร้อยละ 8.5 ในช่วงปี 2545–2549 เหลือเพียงร้อยละ 6.9 ในช่วงปี 2555–2559

สำหรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยด้านอุปสงค์หรือด้านการใช้จ่าย พบว่าในช่วง 15 ปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจไทยพึ่งพาการบริโภคภายในประเทศและการส่งออกเป็นสำคัญ โดยการบริโภคในประเทศมีสัดส่วนร้อยละ 53.5 ของขนาดเศรษฐกิจ ซึ่งค่อนข้างทรงตัวในช่วง 15 ปีที่ผ่านมา สำหรับการส่งออกสุทธิ (มูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการลบด้วยมูลค่าการนำเข้าสินค้าและบริการ) มีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากสัดส่วนร้อยละ 3.1 ในช่วงปี 2545–2549 เป็นร้อยละ 6.3 ในช่วงปี 2555–2559 โดยสัดส่วนของการส่งออกสินค้าและบริการอยู่ที่ร้อยละ 77.1 ของ GDP (การส่งออกสินค้ามีสัดส่วนร้อยละ 60.7 และการส่งออกบริการมีสัดส่วนร้อยละ 16.4) ในขณะที่การนำเข้าสินค้าและบริการอยู่ที่ร้อยละ 70.8 ของ GDP ทำให้การขยายตัวของเศรษฐกิจไทยช่วงที่ผ่านมาขึ้นอยู่กับ การขยายตัวของเศรษฐกิจโลกค่อนข้างมาก สำหรับการลงทุนภาคเอกชนในระหว่างปี 2555–2559 มีสัดส่วนร้อยละ 19.3 ค่อนข้างทรงตัวเมื่อเทียบกับช่วงที่ผ่านมา ในขณะที่การใช้จ่ายภาครัฐมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วง 15 ปีที่ผ่านมา โดยในช่วงปี 2555–2559 การใช้จ่ายและการลงทุนภาครัฐมีสัดส่วนร้อยละ 15.7 และ 5.7 ของ GDP ตามลำดับ

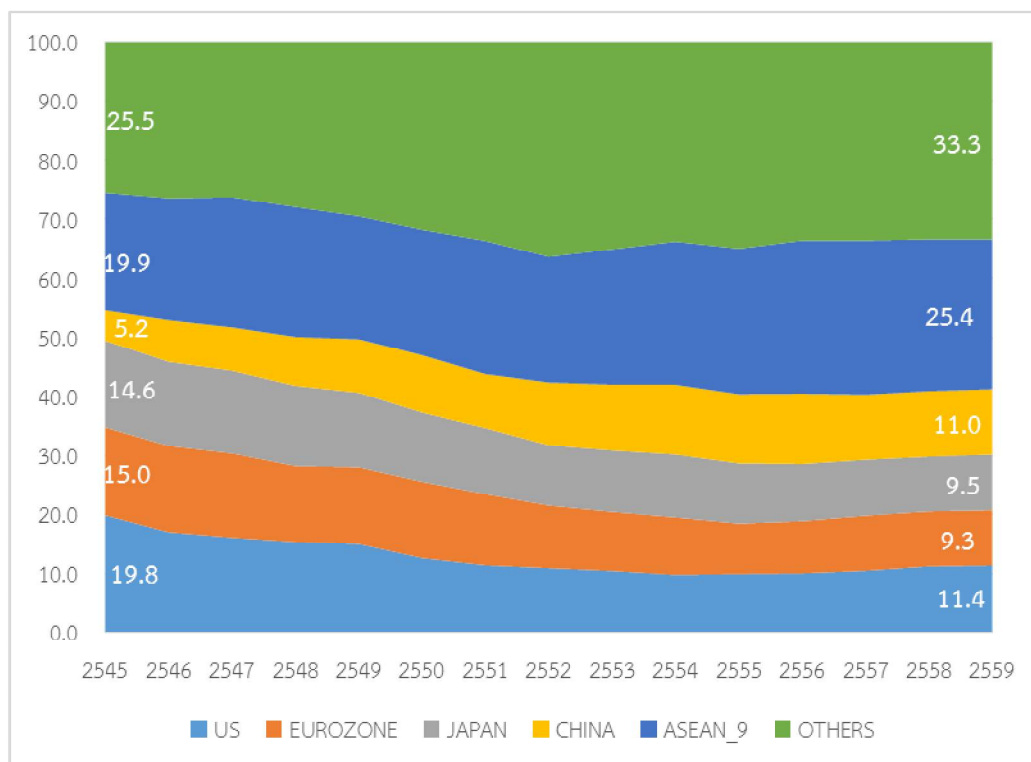
ตารางที่ 2 โครงสร้างเศรษฐกิจของไทยระหว่างปี พ.ศ. 2545–2559

โครงสร้างเศรษฐกิจ (ร้อยละของ GDP)	2545–2549	2550–2554	2555–2559
ด้านอุปทาน			
– ภาคเกษตร	8.5	7.7	6.9
– ภาคอุตสาหกรรม	32.0	33.0	31.2
– ภาคบริการ	59.5	59.4	62.7
ด้านอุปสงค์			
– การบริโภคภาคเอกชน	55.9	53.0	51.7
– การลงทุนภาคเอกชน	18.4	18.9	19.3
– การบริโภคภาครัฐ	12.9	14.5	15.7

โครงสร้างเศรษฐกิจ (ร้อยละของ GDP)	2545-2549	2550-2554	2555-2559
- การลงทุนภาครัฐ	6.5	6.1	5.7
- การส่งออกสุทธิ	3.1	5.3	6.3

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคำนวณโดยผู้เขียน

อย่างไรก็ดี แม้ว่าโครงสร้างเศรษฐกิจไทยจะมีแนวโน้มพึ่งพิงการส่งออกมากยิ่งขึ้น แต่หากพิจารณาจากการส่งออกสินค้าไปประเทศต่างๆ พบว่ามีการกระจายตัวไปในหลายประเทศ ซึ่งเป็นการกระจายความเสี่ยงในการส่งออกของไทย โดยจากภาพที่ 3 แสดงให้เห็นสัดส่วนการส่งออกของไทยไปยังประเทศคู่ค้าสำคัญในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว ได้แก่ สหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศยูโรโซนในสหภาพยุโรป และญี่ปุ่น ลดลงอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ สัดส่วนการส่งออกของไทยไปยังสหรัฐอเมริกาในช่วงระยะเวลา 15 ปีลดลงจากร้อยละ 19.8 ของมูลค่าการส่งออกรวมในปี 2545 เหลือเพียงร้อยละ 11.4 ในปี 2559 สอดคล้องกับสัดส่วนการส่งออกของประเทศไทยไปยังกลุ่มประเทศยูโรโซนในสหภาพยุโรป ลดลงจากร้อยละ 15.0 ในปี 2545 เหลือเพียงร้อยละ 9.3 ในปี 2559 และการส่งออกไปญี่ปุ่นก็มีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 14.6 เหลือร้อยละ 9.5 ในช่วงเวลาเดียวกัน ในขณะที่สัดส่วนการส่งออกสินค้าไทยไปยังประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ (Emerging Economies) และประเทศสมาชิกอาเซียน มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน สะท้อนจากสัดส่วนการส่งออกไปประเทศจีนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.2 ในปี 2545 เป็นร้อยละ 11.0 ในปี 2559 การส่งออกไปประเทศสมาชิกอาเซียน 9 ประเทศ ทั้งที่เป็นสมาชิกเดิม 5 ประเทศ (อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และบรูไน) และประเทศสมาชิกใหม่ 4 ประเทศ (กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม) จากร้อยละ 19.9 เป็นร้อยละ 25.4 ในช่วงเดียวกัน

ภาพที่ 3 สัดส่วนการส่งออกสินค้าไทยไปประเทศคู่ค้าสำคัญ

3.2 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบจากการชะลอตัวของจีนที่มีต่อเศรษฐกิจไทย

3.2.1 การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงทางการค้าผ่าน Trade Metrics

โดยการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงทางการค้าจะใช้ข้อมูลการส่งออกสินค้าเฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปีในการสร้าง Trade Matrix เพื่อการวิเคราะห์ (ปี 2556–2558) ทั้งนี้เพื่อลดความผันผวนที่เกิดขึ้น ณ ปีใดปีหนึ่ง และให้สอดคล้องกับโครงสร้างทางการค้าปัจจุบันมากที่สุด โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 3

การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงทางการค้าด้วย Trade Matrix สามารถอธิบายได้จากความสัมพันธ์ระหว่างแนวนอนและแนวตั้งของตาราง โดยตัวเลขในแต่ละช่องจะหมายถึงสัดส่วน ร้อยละของมูลค่าการส่งออกไปประเทศแนวตั้ง ของมูลค่าการส่งออกรวมของประเทศแนวนอน ตัวอย่างเช่น ประเทศจีนมีมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ฮองกง ประเทศในกลุ่มยูโรโซน¹³ และญี่ปุ่น คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.2 15.8 11.2 และ 6.4 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดตามลำดับ เป็นต้น ซึ่งในการคัดเลือกประเทศที่จะมาทำ Trade Matrix นั้น คัดเลือกจาก 15 ประเทศคู่ค้าหลักของไทย โดยจะครอบคลุมถึงกว่าร้อยละ 77 ของการส่งออกสินค้ารวมของไทย

¹³ ประกอบด้วยประเทศออสเตรีย เบลเยียม ไชปรัส เอสโตเนีย ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมนี กรีซ ไอร์แลนด์ อิตาลี ลิทัวเนีย ลักเซมเบิร์ก ลัตเวีย มอลตา เนเธอร์แลนด์ โปรตุเกส สโลวาเกีย สโลวีเนีย และสเปน

ตารางที่ 3 Trade Matrix ของประเทศคู่ค้าสำคัญของไทย

	CN	JP	US	EZ19	HK	SG	AU	MY	ID	VN	PH	IN	KR	UK	TW	TH	ROW
CN		6.4%	17.2%	11.2%	15.8%	2.2%	1.7%	2.0%	1.6%	2.6%	1.0%	2.4%	4.3%	2.5%	1.9%	1.5%	25.8%
JP	17.9%		19.3%	7.8%	5.4%	3.1%	2.2%	2.0%	2.1%	1.7%	1.4%	1.2%	7.5%	1.6%	5.8%	4.7%	16.1%
US	7.7%	4.1%		13.0%	2.6%	1.9%	1.7%	0.8%	0.5%	0.4%	0.5%	1.4%	2.8%	3.4%	1.7%	0.7%	56.9%
EZ19	6.6%	2.3%	12.7%		1.2%	1.1%	1.2%	0.6%	0.4%	0.3%	0.3%	1.5%	1.8%	13.0%	0.8%	0.5%	56.0%
HK	54.1%	3.6%	9.4%	6.7%		1.6%	1.0%	0.8%	0.6%	1.9%	0.7%	2.6%	1.7%	1.5%	2.0%	1.3%	10.5%
SG	12.8%	4.3%	6.3%	6.7%	11.3%		3.7%	11.7%	9.3%	3.2%	1.7%	2.9%	4.1%	1.0%	4.0%	3.8%	13.3%
AU	34.0%	17.3%	4.4%	3.0%	1.1%	2.7%		2.0%	1.9%	1.1%	0.6%	3.7%	7.3%	1.4%	2.6%	1.9%	15.0%
MY	12.8%	10.5%	8.7%	7.8%	4.6%	14.0%	4.0%		4.2%	2.0%	1.5%	3.9%	3.5%	1.1%	3.1%	5.5%	12.9%
ID	10.8%	13.3%	9.6%	8.0%	1.5%	9.0%	2.6%	5.5%		1.5%	2.3%	7.3%	5.8%	1.0%	3.4%	3.4%	15.1%
VN	11.1%	9.5%	19.5%	14.2%	3.4%	2.0%	2.5%	3.0%	1.9%		1.2%	1.7%	5.1%	3.0%	1.5%	2.3%	18.1%
PH	11.8%	21.2%	14.3%	9.5%	9.1%	6.8%	1.2%	2.1%	1.2%	0.9%		0.5%	4.6%	0.8%	3.6%	3.7%	8.5%
IN	4.1%	1.9%	13.5%	12.0%	4.3%	3.4%	0.9%	1.6%	1.4%	1.9%	0.5%		1.4%	3.1%	0.7%	1.2%	48.2%
KR	25.8%	5.6%	12.3%	6.1%	5.2%	3.7%	1.9%	1.4%	1.8%	4.3%	1.6%	2.2%		1.1%	2.6%	1.3%	23.1%
UK	4.8%	1.4%	12.9%	39.6%	2.4%	1.2%	1.2%	0.5%	0.2%	0.1%	0.1%	1.3%	1.4%		0.4%	0.5%	32.0%
TW	25.6%	6.5%	11.2%	6.0%	13.5%	6.3%	1.2%	2.6%	1.3%	3.2%	2.9%	1.1%	4.2%	1.4%		2.0%	11.0%
TH	11.3%	9.5%	10.6%	7.1%	5.6%	4.5%	4.4%	5.4%	4.2%	3.6%	2.5%	2.4%	2.0%	1.7%	1.6%		23.5%

ที่มา: CEIC

3.2.2 การวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าหลักของไทยที่ส่งผลกระทบต่อการนำเข้าสินค้า

ในการวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าหลักของไทยที่ส่งผลกระทบต่อการนำเข้าสินค้าจะใช้แบบจำลองในการวิเคราะห์ กล่าวคือ การนำเข้าสินค้าของประเทศใดประเทศหนึ่งขึ้นอยู่กับรายได้ของประเทศนั้นๆ ซึ่งในที่นี้จะใช้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาคงที่ (Real GDP) เป็นตัวแทน และดัชนีค่าเงินที่แท้จริง (Real Effective Exchange Rate: REER) เพื่อให้ได้ดัชนีที่เป็นตัววัดความสามารถในการแข่งขันด้านราคาได้ถูกต้องตามหลักการมากกว่า เนื่องจากสามารถสะท้อนอำนาจซื้อที่แท้จริงและความสามารถในการผลิตสินค้าของประเทศด้วยต้นทุนที่แตกต่างกัน ดังนี้

$$RMG = f(RGDP, REER)$$

โดยที่ RMG = การนำเข้า ณ ราคาคงที่

RGDP = ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาคงที่

REER = ดัชนีค่าเงินที่แท้จริง (ค่าสูงขึ้น คือแข็งค่า)

สำหรับผลการประมาณการความสัมพันธ์ระหว่างการนำเข้าที่แท้จริง (RMG_) กับ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศหรือรายได้ ณ ราคาคงที่ (RGDP_) และดัชนีค่าเงินที่แท้จริง (REER_) มีดังสมการของแต่ละประเทศ ดังนี้

3.2.2.1 จีน (CN)

Long Run

$$\begin{aligned} \text{LOG(RMG_CN)} = & 17.00 + 1.16 * \text{LOG(RGDP_CN)} - 2.00 * \text{LOG(REER_CN)} - 0.09 * (\text{YEAR} < 2012) \\ & (26.34)^{***} \quad (39.33)^{***} \quad \quad \quad (-14.25)^{***} \quad \quad \quad (0.04)^{**} \end{aligned}$$

Short Run

$$\text{DLOG(RMG_CN)} = 0.01 + 0.65*\text{DLOG(RGDP_CN)} - 1.01*\text{DLOG(REER_CN)} - 0.28*\text{ECM}$$

(0.95) (1.65)* (-1.01)*** (-0.28)***

Adjusted R² Long Run = 0.97 Short Run = 0.23 Data Period 2000Q1 – 2017Q1

3.2.2.2 ญี่ปุ่น (JP)

Long Run

$$\text{LOG(RMG_JP)} = -16.11 + 4.06*\text{LOG(RGDP_JP)} + 0.44*\text{LOG(REER_JP)}$$

(-14.49)*** (21.91)*** (7.09)***

Short Run

$$\text{DLOG(RMG_JP)} = 0.004 + 1.61*\text{DLOG(RGDP_JP)} + 0.13*\text{DLOG(REER_JP)} - 0.15*\text{ECM}$$

(1.67)* (6.26)*** (2.49)** (-2.83)***

Adjusted R² Long Run = 0.93 Short Run = 0.23 Data Period 1993Q1 – 2017Q1

3.2.2.3 สหรัฐอเมริกา (US)

Long Run

$$\text{LOG(RMG_US)} = -5.62 + 1.90*\text{LOG(RGDP_US)} + 0.33*\text{LOG(REER_US)}$$

(-19.06)*** (65.88)*** (5.88)***

Short Run

$$\text{DLOG(RMG_US)} = -0.002 + 2.32*\text{DLOG(RGDP_US)} + 0.02*\text{DLOG(REER_US)} - 0.13*\text{ECM}$$

(-0.65) (6.28)*** (0.16) (-2.62)**

Adjusted R² Long Run = 0.98 Short Run = 0.32 Data Period 1993Q1 – 2017Q1

3.2.2.4 ยูโรโซน (EA)

Long Run

$$\text{LOG(RMG_EA)} = -8.10 + 2.90*\text{LOG(RGDP_EA)} - 0.15*\text{LOG(REER_EA)}$$

(-36.79)*** (107.94)*** (-4.27)***

Short Run

$$\text{DLOG(RMG_EA)} = 2.82*\text{DLOG(RGDP_EA)} - 0.16*\text{DLOG(REER_EA)} - 0.10*\text{ECM}$$

(14.14)*** (-3.32)*** (-2.02)**

Adjusted R² Long Run = 0.99 Short Run = 0.72 Data Period 1995Q1 – 2017Q1

3.2.2.5 ฮองกง (HK)

Long Run

$$\text{LOG(RMG_HK)} = -0.15 + 1.35*\text{LOG(RGDP_HK)} - 0.33*\text{LOG(REER_HK)}$$

(-0.33) (36.14)*** (-5.10)***

Short Run

$$\text{DLOG(RMG_HK)} = -0.001 + 1.64*\text{DLOG(RGDP_HK)} - 0.30*\text{DLOG(REER_HK)} - 0.18*\text{ECM}$$

(-0.33) (7.39)*** (-2.37)** (-3.50)***

Adjusted R² Long Run = 0.97 Short Run = 0.48 Data Period 1994Q1 – 2017Q1

3.2.2.6 สิงคโปร์ (SG)

Long Run

$$\text{LOG(RMG_SG)} = 0.06 + 0.98*\text{LOG(RGDP_SG)}$$

(0.78) (57.78)***

Short Run

$$\text{DLOG(RMG_SG)} = -0.005 + 1.36*\text{DLOG(RGDP_SG)} + 0.58*\text{DLOG(REER_SG)} - 0.16*\text{ECM}$$

(-1.27) (7.51)*** (2.01)** (-2.96)***

Adjusted R² Long Run = 0.97 Short Run = 0.43 Data Period 1993Q1 – 2017Q1

3.2.2.7 ออสเตรเลีย (AU)

$$\text{LOG(RMG_AU)} = -5.25 + 2.03*\text{LOG(RGDP_AU)} + 0.11*\text{LOG(REER_AU)}$$

(-26.18)*** (44.56)*** (1.57)

$$\text{DLOG(RMG_AU)} = 0.01 + 0.60*\text{DLOG(RGDP_AU)} - 0.35*\text{DLOG(REER_AU)} - 0.26*\text{ECM}$$

(2.28)** (1.06) (-4.40)*** (-4.81)***

Adjusted R² Long Run = 0.98 Short Run = 0.26 Data Period 1994Q1 – 2017Q1

3.2.2.8 มาเลเซีย (MY)

Long Run

$$\text{LOG(RMG_MY)} = 4.85 + 0.96*\text{LOG(RGDP_MY)} + 0.28*\text{LOG(REER_MY)}$$

(7.05)*** (27.00)*** (2.21)**

Short Run

$$\text{DLOG(RMG_MY)} = -0.005 + 1.40*\text{DLOG(RGDP_MY)} + 0.36*\text{DLOG(REER_MY)} - 0.17*\text{ECM}$$

(-0.79) (3.82)*** (1.96)* (-2.52)**

Adjusted R² Long Run = 0.91 Short Run = 0.27 Data Period 1996Q1 – 2017Q1

3.2.2.9 อินโดนีเซีย (ID)

Long Run

$$\text{LOG(RMG_ID)} = 1.00 + 1.88*\text{LOG(RGDP_ID)} + 0.11*\text{LOG(REER_ID)}$$

(2.11)** (23.03)*** (0.89)

Short Run

$$\text{DLOG(RMG_ID)} = -0.002 + 1.68*\text{DLOG(RGDP_ID)} - 0.05*\text{DLOG(REER_ID)} - 0.14*\text{ECM}$$

(-0.19) (2.74)*** (-0.51) (-2.29)**

Adjusted R² Long Run = 0.91 Short Run = 0.12 Data Period 1997Q1 – 2017Q1

3.2.2.10 เวียดนาม (VN)

Long Run

$$\text{LOG(RMG_VN)} = -21.77 + 2.40*\text{LOG(RGDP_VN)}$$

(-49.75)*** (71.59)***

Short Run

$$\begin{aligned} \text{DLOG(RMG_VN)} = & -0.02 + 2.78*\text{DLOG(RGDP_VN)} - 1.12*\text{DLOG(FX_VN/CPI_VN)} - 0.50*\text{ECM} \\ & (-0.89) \quad (3.01)^{***} \quad \quad \quad (-2.49)^{**} \quad \quad \quad (-5.06)^{***} \end{aligned}$$

Adjusted R^2 Long Run = 0.99 Short Run = 0.31 Data Period 2000Q1 – 2017Q1

3.2.2.11 ฟิลิปปินส์ (PH)

Long Run

$$\begin{aligned} \text{LOG(RMG_PH)} = & 9.21 + 0.52*\text{LOG(RGDP_PH)} - 0.42*\text{LOG(REER_PH)} \\ & (20.69)^{***} \quad (11.44)^{***} \quad \quad \quad (-4.16)^{***} \end{aligned}$$

Short Run

$$\begin{aligned} \text{DLOG(RMG_PH)} = & -0.008 + 1.57*\text{DLOG(RGDP_PH)} - 0.12*\text{DLOG(REER_PH)} - 0.10*\text{ECM} \\ & (-0.75) \quad (2.16)^{**} \quad \quad \quad (-0.68) \quad \quad \quad (-1.61) \end{aligned}$$

Adjusted R^2 Long Run = 0.61 Short Run = 0.06 Data Period 1996Q1 – 2017Q1

3.2.2.12 อินเดีย (IN)

Long Run

$$\begin{aligned} \text{LOG(RMG_IN)} = & 6.90 + 0.99*\text{LOG(RGDP_IN)} - 0.04*\text{LOG(REER_IN)} \\ & (3.15)^{***} \quad (9.99)^{***} \quad \quad \quad (-0.08) \end{aligned}$$

Short Run

$$\begin{aligned} \text{DLOG(RMG_IN)} = & 0.007 + 0.50*\text{DLOG(RGDP_IN)} + 0.58*\text{DLOG(REER_IN)} - 0.16*\text{ECM} \\ & (0.29) \quad (0.40) \quad \quad \quad (1.31) \quad \quad \quad (-190)^{**} \end{aligned}$$

Adjusted R^2 Long Run = 0.78 Short Run = 0.07 Data Period 2004Q2 – 2017Q1

3.2.2.13 เกาหลีใต้ (KR)

Long Run

$$\begin{aligned} \text{LOG(RMG_KR)} = & -2.75 + 1.26*\text{LOG(RGDP_KR)} + 0.35*\text{LOG(REER_KR)} \\ & (-11.21)^{***} \quad (69.99)^{***} \quad \quad \quad (7.14)^{***} \end{aligned}$$

Short Run

$$\begin{aligned} \text{DLOG(RMG_KR)} = & -0.008 + 2.10*\text{DLOG(RGDP_KR)} + 0.14*\text{DLOG(REER_KR)} - 0.31*\text{ECM} \\ & (-1.63) \quad (6.13)^{***} \quad \quad \quad (1.68)^* \quad \quad \quad (-3.91)^{***} \end{aligned}$$

Adjusted R^2 Long Run = 0.98 Short Run = 0.58 Data Period 1994Q1 – 2017Q1

3.42.2.1 สหราชอาณาจักร (UK)

Long Run

$$\begin{aligned} \text{LOG(RMG_UK)} = & -6.05 + 2.06*\text{LOG(RGDP_UK)} + 0.25*\text{LOG(REER_UK)} \\ & (-24.13)^{***} \quad (71.35)^{***} \quad \quad \quad (6.53)^{***} \end{aligned}$$

Short Run

$$\begin{aligned} \text{DLOG(RMG_UK_SA)} = & 0.0004 + 2.00*\text{DLOG(RGDP_UK)} + 0.10*\text{DLOG(REER_UK)} - 0.32*\text{ECM} \\ & (0.11) \quad (3.93)^{***} \quad \quad \quad (0.86) \quad \quad \quad (-3.85)^{***} \end{aligned}$$

Adjusted R^2 Long Run = 0.98 Short Run = 0.26 Data Period 1994Q1 – 2017Q1

3.2.2.15 ไต้หวัน (TW)

Long Run

$$\text{LOG(RMG_TW)} = 0.99 + 0.77 \cdot \text{LOG(RGDP_TW)} + 0.01 \cdot \text{LOG(REER_TW)}$$

(0.73) (8.28)*** (0.04)

Short Run

$$\text{DLOG(RMG_TW)} = -0.005 + 1.46 \cdot \text{DLOG(RGDP_TW)} + 0.40 \cdot \text{DLOG(REER_TW)} - 0.17 \cdot \text{ECM}$$

(-1.08) (5.73)*** (1.64) (-2.93)***

Adjusted R² Long Run = 0.89 Short Run = 0.32 Data Period 1994Q1 – 2017Q1

อย่างไรก็ดี จากการประมาณการสมการความสัมพันธ์ดังกล่าวข้างต้น พบว่ามีหลายสมการที่แม้ว่าในภาพรวมผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาคงที่และดัชนีค่าเงินที่แท้จริงจะสามารถอธิบายมูลค่าการนำเข้าที่แท้จริงของประเทศส่วนใหญ่ได้ถึงกว่าร้อยละ 90¹⁴ และตัวแปรด้านขวามมือ (ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาคงที่และดัชนีค่าเงินที่แท้จริง) ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าการนำเข้าที่แท้จริงได้¹⁵ แต่หากพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละสมการจะพบว่า มีบางสมการที่แสดงเครื่องหมายไม่สอดคล้องกับทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ เช่น ในกรณีสมการนำเข้าสินค้าของ ยูโรโซน ฮองกง ฟิลิปปินส์ และอินเดีย เครื่องหมายที่หน้าตัวแปรดัชนีค่าเงินที่แท้จริงเป็นลบ ซึ่งแปลความได้ว่าเมื่อค่าเงินของประเทศดังกล่าวแข็งค่าขึ้น จะมีการนำเข้าลดลงแทนที่จะมีการนำเข้าเพิ่มขึ้น เป็นต้น ทั้งนี้ สาเหตุที่อาจเป็นไปได้สามารถอธิบายได้ใน 2 มิติ กล่าวคือ ในมิติด้านพฤติกรรมของตัวแปรอัตราแลกเปลี่ยน เนื่องจากหลายประเทศไม่ได้ปล่อยให้อัตราแลกเปลี่ยนเคลื่อนไหวตามกลไกตลาดอย่างแท้จริง แต่ได้มีการแทรกแซงค่าเงินด้วย นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงค่าเงินไม่ได้เกิดจากปัจจัยด้านการส่งออกนำเข้าแต่เพียงอย่างเดียว แต่จะมีการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ ซึ่งขึ้นอยู่กับภาวะการคานการคานของนักลงทุนด้วย และในมิติด้านเทคนิคในการประมาณการ เนื่องจากการประมาณการในการศึกษานี้ใช้การประมาณการนำเข้าในภาพรวม โดยไม่ได้แยกการประมาณการเป็นรายสินค้า ซึ่งสินค้าแต่ละประเภทจะมีความยืดหยุ่นต่อรายได้และราคาที่แตกต่างกัน จึงอาจส่งผลให้เครื่องหมายหน้าตัวแปรมีลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับทฤษฎีดังกล่าว อย่างไรก็ดี ในกรณีของประเทศจีนอาจถือเป็นข้อยกเว้น เนื่องจากงานวิจัยหลายชิ้นได้ให้ผลการประมาณการในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ การนำเข้าสินค้าไม่ได้เคลื่อนไหวในทิศทางเดียวกันกับการแข็งค่าขึ้นของค่าเงินหยวน หรือการแข็งค่าขึ้นของค่าเงินหยวนไม่มีความสัมพันธ์กับการนำเข้าสินค้าอย่างมีนัยสำคัญ โดยเหตุผลส่วนหนึ่งเนื่องจากจีนเป็นประเทศที่เป็นผู้ผลิตสินค้าหลักของโลก ซึ่งต้องมีการนำเข้าวัตถุดิบและ/หรือสินค้า ชิ้นกลางเพื่อนำไปผลิตเพื่อส่งออกจำนวนมาก การนำเข้าเหล่านี้จึงไม่มีการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเท่าที่ควร¹⁶

¹⁴ พิจารณาจากค่า Adjust R² ที่ส่วนใหญ่มีค่ามากกว่า 0.9

¹⁵ พิจารณาจากค่า t ซึ่งเป็นตัวเลขในวงเล็บภายใต้ตัวแปรด้านขวามมือ ถ้ามีดอกจัน * ** และ *** แสดงว่าตัวแปรนั้นมีนัยสำคัญที่ร้อยละ 10 5 และ 1 ตามลำดับ

¹⁶ Joong S and Wei L, Chinese Import: What Behind the Slowdown?, IMF Working Paper, International Monetary Fund (May 2016) : 5–6, 16

นอกจากนี้ ในกรณีสมการนำเข้าของประเทศญี่ปุ่นพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศกับการนำเข้ามีค่ามากเกินไป ซึ่งไม่สอดคล้องกับการประมาณการของหน่วยงานอื่นๆ ที่ศึกษาในประเด็นเดียวกัน

ดังนั้น เพื่อให้การประมาณเป็นไปตามทฤษฎีและมีความใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงมากที่สุด ในกรณีที่สมการของบางประเทศมีความสัมพันธ์ที่ไม่สอดคล้องกับหลักทฤษฎีหรือมีค่าสูงเกินจริง ก็จะเลือกใช้สัมประสิทธิ์ (coefficient) ที่ได้จากงานศึกษาวิจัยขององค์กรระหว่างประเทศต่างๆ เช่น IMF และ WTO เป็นต้น เพื่อมาประมาณผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาคงที่ที่มีต่อการนำเข้าสินค้าที่แท้จริงในภาพรวม โดยมีรายละเอียดในภาพรวมดังนี้

ตารางที่ 4 ร้อยละการนำเข้าสินค้าที่ลดลงในกรณีที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศลดลงร้อยละ 1 จากกรณีฐาน¹⁷

ประเทศ	จากสมการในข้อ 3.2.2	IMF Working Paper ¹⁸	WTO Working Paper ¹⁹	สาเหตุที่ไม่ใช้ผลตามสมการข้อ 3.2.2
จีน	1.16	<u>1.72</u> ^{2/}	–	เครื่องหมาย REER ผิด
ญี่ปุ่น	4.06	1.06	<u>1.50</u>	ค่าที่ได้จากสมการในข้อ 3.2.2 สูงเกินจริง
สหรัฐฯ	<u>1.90</u>	2.21	1.99	/
ยุโรปโซน	2.90	<u>1.97</u> ^{3/}	–	เครื่องหมาย REER ผิด
ฮ่องกง	1.35	<u>1.15</u>	–	เครื่องหมาย REER ผิด
สิงคโปร์	<u>0.99</u>	–	–	/
ออสเตรเลีย	<u>2.03</u>	1.10	1.77	/
มาเลเซีย	<u>0.96</u>	–	–	/
อินโดนีเซีย	<u>1.88</u>	–	–	/
เวียดนาม	<u>2.40</u>	–	–	/
ฟิลิปปินส์	0.52	<u>1.54</u>	–	เครื่องหมาย REER ผิด
อินเดีย	0.99	<u>1.25</u>	–	เครื่องหมาย REER ผิด
เกาหลีใต้	<u>1.26</u>	1.68	1.56	/

¹⁷ แสดงให้เห็นว่าการนำเข้าสินค้าและผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน โดยหากผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้นก็จะทำให้มีการนำเข้าสินค้าเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน

¹⁸ Yi W, Growth, Expansion of Market, and Income Elasticity in World Trade, IMF Working Paper, International Monetary Fund (January 2005) : 25

¹⁹ Escaith, H., and others, International Supply Chains and Trade Elasticity in Times of Global Crisis, Staff Working Paper ERSD–2010–08, World Trade Organization (February 2010) : 25

ประเทศ	จากสมการในข้อ 3.2.2	IMF Working Paper ¹⁸	WTO Working Paper ¹⁹	สาเหตุที่ไม่ใช้ผลตาม สมการข้อ 3.2.2
สหราชอาณาจักร	2.06	1.78	2.05	/
ไต้หวัน	0.77	—	—	/

หมายเหตุ: 1/ ตัวเลขที่เป็นตัวหนาและขีดเส้นใต้เป็นค่าที่จะเลือกใช้สำหรับการวิเคราะห์ผลกระทบฯ

2/ อ้างอิงจากตัวเลขใน Working Paper ของ IMF²⁰

3/ เนื่องจากไม่มีงานที่ศึกษากลุ่มประเทศยูโรโซน จึงใช้ประเทศเยอรมนีซึ่งมีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในกลุ่มยูโรเป็นตัวแทน

3.2.3 การวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของการส่งออกสินค้าของไทยไป จีนที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยในฐานะผู้ส่งออก (ผลกระทบทางตรง)

ในการวิเคราะห์ผลกระทบนี้อยู่ภายใต้ข้อสมมติฐานที่ว่าโครงสร้างในการนำเข้าสินค้าของจีนจากประเทศต่างๆ ไม่เปลี่ยนแปลง และเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น จึงวิเคราะห์ในกรณีที่เศรษฐกิจจะชะลอตัวลง ซึ่งจะส่งผลให้จีนนำเข้าลดลง โดยการนำเข้าที่ลดลงของจีน จะส่งผลให้การส่งออกของทุกประเทศซึ่งรวมถึงประเทศไทยลดลงในสัดส่วนเดียวกัน และการลดลงของการส่งออกของไทยจะส่งผลให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวลดลง โดยการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ จะเป็นการอ้างอิงข้อมูลการวิเคราะห์ผลกระทบจากแบบจำลองวิเคราะห์เศรษฐกิจของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง โดยจากการประมาณการข้อมูลของแบบจำลองฯ ดังกล่าวพบว่า ในกรณีที่การส่งออกหากการส่งออกสินค้าของไทยลดลงร้อยละ 1 จากกรณีฐาน จะส่งผลให้เศรษฐกิจไทยลดลงร้อยละ 0.3 อย่างไรก็ตาม เนื่องจากในกรณีที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาคงที่ของจีนลดลงร้อยละ 1 จากกรณีฐาน จะมีผลให้การนำเข้าที่แท้จริงของจีนลดลงร้อยละ 1.72 และการส่งออกที่แท้จริงของไทยลดลงร้อยละ 1.72 เช่นเดียวกัน ซึ่งการนำเข้าที่ลดลงดังกล่าวส่งผลให้การส่งออกที่แท้จริงของไทยลดลงร้อยละ 0.1 และส่งผลต่อเนื่องให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของไทยลดลงร้อยละ 0.03 จากกรณีฐาน

สำหรับในกรณีที่เศรษฐกิจจีนขยายตัวเพิ่มขึ้น ผลการวิเคราะห์ก็จะเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ การที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาคงที่ของจีนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จากกรณีฐาน จะมีผลให้การนำเข้าที่แท้จริงของจีนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.72 และการส่งออกที่แท้จริงของไทยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.72 เช่นเดียวกัน ซึ่งการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวส่งผลให้การส่งออกที่แท้จริงของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.1 และส่งผลต่อเนื่องให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.03 จากกรณีฐาน

²⁰ Joong S and Wei L, *Chinese Import: What Behind the Slowdown?*, IMF Working Paper, International Monetary Fund (May 2016) : 17

3.2.4 การวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของการส่งออกสินค้าของประเทศ คู่ค้าหลัก 14 ประเทศที่มีต่อเศรษฐกิจไทย (ผลกระทบทางอ้อม)

โดยการวิเคราะห์จะวิเคราะห์ในกรณีที่เศรษฐกิจจีนชะลอตัวลงซึ่งจะส่งผลให้มีการนำเข้าลดลง หรืออีกนัยหนึ่งก็คือการส่งออกของประเทศต่างๆ ไปจีนก็จะลดลงในสัดส่วนเดียวกัน กล่าวคือ

3.2.4.1 การที่ประเทศคู่ค้าหลักของไทยส่งออกไปจีนลดลงก็จะส่งผลกระทบต่อ GDP ของแต่ละประเทศ กล่าวคือ

GDP ที่ลดลงของแต่ละประเทศ = สัดส่วนร้อยละของการส่งออกสินค้าของประเทศนั้นเมื่อเทียบกับ $GDP \times$ ร้อยละของการส่งออกที่ลดลง

โดยร้อยละการส่งออกที่ลดลงจะมีค่าเท่ากับการลดลงของการนำเข้าสินค้าของประเทศจีน ภายใต้ข้อสมมติฐานที่ว่าโครงสร้างการนำเข้าสินค้าของประเทศจีนไม่มีการเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้ทุกประเทศจะมีร้อยละการส่งออกที่ลดลงเท่ากันหมด กล่าวคือ

การนำเข้ารวมที่แท้จริงของจีนลดลงร้อยละ 1 จะส่งผลให้การนำเข้าสินค้าที่แท้จริงของจีนจากญี่ปุ่นลดลงร้อยละ 1 ซึ่งเท่ากับการส่งออกที่แท้จริงของญี่ปุ่นไปจีนลดลงร้อยละ 1 เช่นเดียวกัน ดังนั้น ทั้ง 15 ประเทศจะส่งออกไปจีนลดลงร้อยละ 1 เท่ากัน โดย GDP ที่ลดลงของแต่ละประเทศก็จะขึ้นอยู่กับสัดส่วนของภาคการส่งออกต่อเศรษฐกิจ (GDP) ซึ่งสัดส่วนดังกล่าวสามารถแสดงได้ ดังตารางที่ 5 และผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงที่ลดลงอันเนื่องจากการส่งออกที่ลดลงได้ผล ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 5 สัดส่วนภาคการส่งออกสินค้าต่อภาคเศรษฐกิจโดยรวม (ค่าเฉลี่ยปี 2556–2558)

ประเทศ	สัดส่วน (ร้อยละ)
จีน	23.32
ญี่ปุ่น	14.91
สหรัฐฯ	9.07
ยูโรโซน	19.32
ฮ่องกง	159.71
สิงคโปร์	129.11
ออสเตรเลีย	15.61
มาเลเซีย	69.11
อินโดนีเซีย	19.09
เวียดนาม	80.47
ฟิลิปปินส์	20.91
อินเดีย	15.20
เกาหลีใต้	40.56
สหราชอาณาจักร	16.77
ไต้หวัน	53.94

ที่มา: CEIC และคำนวณโดยผู้ศึกษา

ตารางที่ 6 ร้อยละของ GDP ที่ลดลงของประเทศคู่ค้าหลักของไทย

ประเทศ	ร้อยละ GDP ที่ลดลงเทียบกับกรณีฐาน
ญี่ปุ่น	-0.04
สหรัฐฯ	-0.02
ยูโรโซน	-0.05
ฮ่องกง	-0.41
สิงคโปร์	-0.33
ออสเตรเลีย	-0.04
มาเลเซีย	-0.18
อินโดนีเซีย	-0.05
เวียดนาม	-0.21
ฟิลิปปินส์	-0.05
อินเดีย	-0.04
เกาหลีใต้	-0.10
สหราชอาณาจักร	-0.04
ไต้หวัน	-0.14

ที่มา: คำนวณโดยผู้ศึกษา

3.2.4.2 การที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของคู่ค้าสำคัญของไทย 14 ประเทศ (ไม่รวมจีน) ลดลงย่อมส่งผลให้การนำเข้าสินค้าจากไทยลดลงด้วย โดยการนำเข้าสินค้าที่แท้จริงจะลดลงมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับค่าความยืดหยุ่นของรายได้ต่อการนำเข้าสินค้าที่แท้จริงของแต่ละประเทศ (ตามค่าความยืดหยุ่นของรายได้ ฯ ในตารางที่ 4) ทั้งนี้ การนำเข้าที่ลดลงนี้ย่อมส่งผลให้การส่งออกของประเทศไทยลดลงในจำนวนเดียวกัน โดยจากการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลองเศรษฐกิจของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง พบว่า การที่ประเทศคู่ค้าทั้ง 14 ประเทศมีการนำเข้าลดลงส่งผลให้การส่งออกสินค้าที่แท้จริงของไทยลดลงร้อยละ 0.14 และส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงลดลงร้อยละ 0.04 จากกรณีฐาน

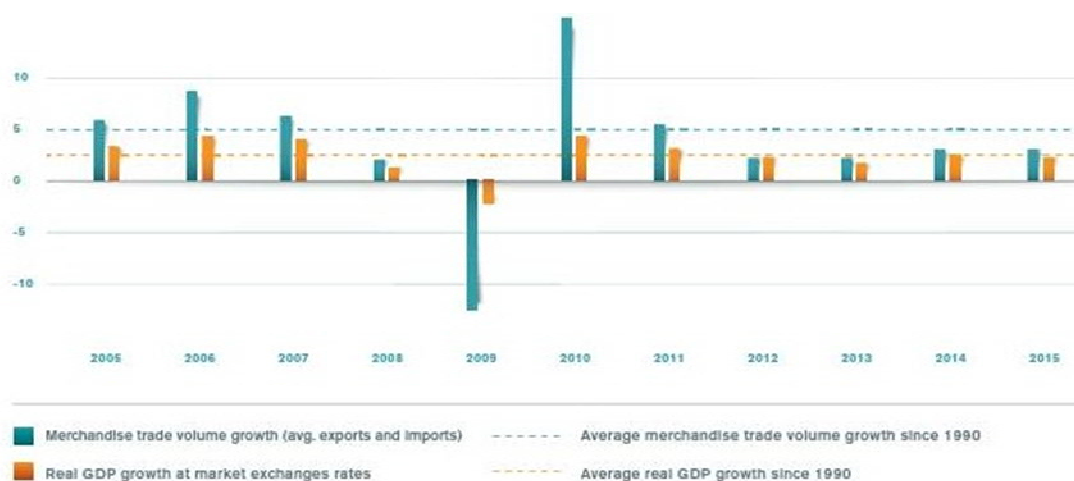
สำหรับในกรณีที่เศรษฐกิจจีนขยายตัวเพิ่มขึ้น ผลกระทบก็จะเป็นไปในทิศทางที่ตรงกันข้าม

3.2.5 การวิเคราะห์ผลกระทบรวม

ดังนั้น ผลกระทบรวมจากการชะลอตัวทางเศรษฐกิจของจีนที่มีต่อเศรษฐกิจไทยจะประกอบด้วยผลกระทบทางตรง และผลกระทบทางอ้อม โดยในกรณีที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของจีนลดลงร้อยละ 1 จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของไทยลดลงร้อยละ 0.07 และในทางตรงกันข้าม หากผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของจีนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จากกรณีฐาน ก็จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.07 จากกรณีฐานเช่นเดียวกัน

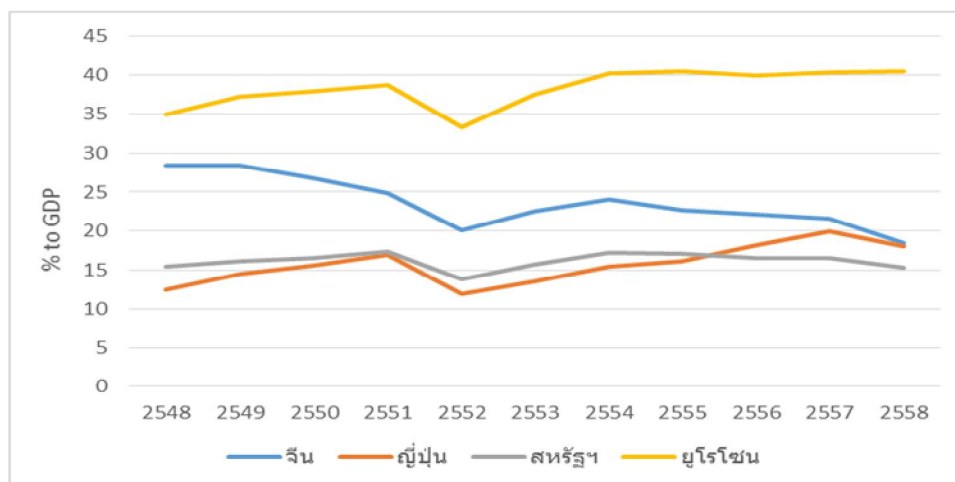
	การนำเข้าที่ลดลง เทียบกับกรณีฐาน	ผลกระทบทางตรง ต่อเศรษฐกิจไทย	ผลกระทบทางอ้อม ต่อเศรษฐกิจไทย	ผลกระทบรวมต่อ เศรษฐกิจไทย
จีน	1.72%	0.03%	0.04%	0.07%

ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่าผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยดังกล่าวอาจจะมีค่าน้อยกว่างานศึกษาต่างๆ ที่ทำการศึกษาในช่วงก่อนหน้านี้ โดยสาเหตุหลักมาจากการปริมาณการค้าขายในโลกด้น้อยลง ทำให้ผลเชื่อมโยงจากประเทศคู่ค้าต่างมีน้อยลง โดยหากพิจารณาจากภาพที่ 4 จะพบว่า การขยายตัวของปริมาณการค้าโลกเมื่อเทียบกับการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกในช่วงก่อนเกิดวิกฤติการเงินโลกในปี 2551 กับช่วงหลังวิกฤติแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยในช่วงก่อนเกิดวิกฤติ การขยายตัวของปริมาณการค้าโลกสูงกว่าการขยายตัวของเศรษฐกิจเกือบ 1 เท่า แต่สัดส่วนดังกล่าวได้ลดลงมาเหลืออยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา²¹ นอกจากนี้ หากพิจารณาในภาพที่ 5 จะพบว่าสัดส่วนการนำเข้าสินค้าเมื่อเทียบกับ GDP ของประเทศคู่ค้า 4 ลำดับแรกของไทยมีแนวโน้มชะลอตัว โดยเฉพาะประเทศจีนที่มีสัดส่วนการนำเข้าที่ลดลงอย่างชัดเจน ทั้งนี้เป็นผลต่อเนื่องจากการเกิดวิกฤติการเงินโลก แต่ละประเทศมีนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศ และลดสัดส่วนการส่งออก นำเข้าสินค้า เพื่อลดความผันผวนที่อาจเกิดจากเศรษฐกิจภายนอก ผลจากนโยบายดังกล่าว จึงทำให้ความเชื่อมโยงเศรษฐกิจของแต่ละประเทศลดลงด้วย และเมื่อความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจลดลงแล้วผลกระทบที่มีต่อเศรษฐกิจจึงลงตามไปด้วย

ภาพที่ 4 การขยายตัวของปริมาณการค้าสินค้าโลกเทียบกับการขยายตัวของ GDP
 ที่มา: World Trade Statistical Review 2016

²¹ สัดส่วนระหว่างอัตราการขยายตัวของปริมาณการค้าโลกเมื่อเทียบกับอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกในปี ค.ศ. 2015 เท่ากับ 1.25

ภาพที่ 5 สัดส่วนการนำเข้าสินค้าต่อ GDP ของประเทศคู่ค้า 4 อันดับแรกของไทย
ที่มา: World Bank Database

บทที่ 4

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาผลกระทบของเศรษฐกิจจีนที่มีต่อเศรษฐกิจไทยผ่านช่องทางการส่งออกสินค้าของไทยพบว่า มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก กล่าวคือ ในกรณีที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของจีนลดลงร้อยละ 1 จากกรณีฐานจะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของไทยลดลงร้อยละ 0.07 จากกรณีฐาน โดยเป็นผลกระทบจากการที่ไทยส่งออกสินค้าไปจีนลดลงร้อยละ 0.03 (ผลกระทบทางตรง) และการที่ไทยส่งออกไปประเทศคู่ค้าหลักอื่นๆ (รวม 14 ประเทศ) ซึ่งได้รับผลกระทบจากการส่งออกสินค้าไปจีนได้ลดลงเช่นเดียวกัน และเมื่อประเทศเหล่านั้นส่งออกไปจีนได้ลดลง ก็จะมีผลให้เศรษฐกิจขยายตัวลดลง และนำเข้าสินค้าจากไทยลดลงเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ผลกระทบจะมากหรือน้อยจะขึ้นอยู่กับว่าเศรษฐกิจของแต่ละประเทศต้องพึ่งพาการส่งออกมากน้อยเพียงใด โดยผลกระทบจากการที่ไทยส่งออกไปประเทศเหล่านี้ลดลง ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของไทยลดลงอีกร้อยละ 0.04 จากกรณีฐาน (ผลกระทบทางอ้อม) ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าผลกระทบรวมที่เกิดจากการที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของจีนลดลงร้อยละ 1 ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของไทยลดลงร้อยละ 0.07 จากกรณีฐาน และในทางตรงกันข้ามหากเศรษฐกิจจีนมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ก็จะมีผลให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.07 เช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ดี ผลกระทบจากการศึกษานี้น้อยกว่าการศึกษาที่ผ่านมา สาเหตุหลักน่าจะมาจากการที่การขยายตัวของปริมาณการค้าโลกเมื่อเทียบการขยายตัวของเศรษฐกิจมีแนวโน้มชะลอตัวลง ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากการปรับโครงสร้างและนโยบายเศรษฐกิจของประเทศขนาดใหญ่ เช่น สหรัฐฯ และจีน ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น และลดการพึ่งพาภาคการค้าระหว่างประเทศลง

4.2 ข้อเสนอแนะ

4.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เพื่อเป็นการลดผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจประเทศ คู่ค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าสำคัญของไทยชะลอตัวลง จึงควรมีการบริหารจัดการเพื่อให้เศรษฐกิจไทยเจริญเติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยดำเนินการใน 3 มิติ ดังนี้

1) เพิ่มศักยภาพในการส่งออกสินค้าไทย โดยการ

- กระจายตลาดการส่งออกสินค้าให้มีความหลากหลายมากขึ้น โดยรัฐบาล (กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์) ควรหาตลาดใหม่ๆ ที่นอกเหนือจากประเทศที่เป็นคู่ค้าหลัก

15 ประเทศของไทยที่มีศักยภาพ เช่น ประเทศในกลุ่มประเทศ CIS²² ประเทศในกลุ่มแอฟริกา ตะวันตกและใต้²³ บังกลาเทศ และศรีลังกา เป็นต้น ซึ่งถือเป็นตลาดส่งออกใหม่ๆ ที่จะช่วยสนับสนุน การส่งออกของไทยในระยะต่อไป และเพื่อเป็นการกระจายกลุ่มลูกค้าสำหรับสินค้าส่งออกของไทย

– สร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า เพื่อให้การส่งออกสินค้ามีมูลค่าสูงขึ้น โดย ปัจจุบันภาครัฐได้มีนโยบายที่ชัดเจนในการขับเคลื่อนภาคการผลิตใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น เช่น โครงการ พัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก 3 จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ให้มี ประสิทธิภาพ มีการบูรณาการโครงข่ายโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค รวมทั้งการให้สิทธิ ประโยชน์ภายในเขตพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นเขตส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้ เทคโนโลยีขั้นสูงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อผลักดันการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ S-curve เพื่อ เป็นการสนับสนุนอุตสาหกรรมที่เป็น New Engine of Growth ของประเทศ โดยได้ให้สิทธิประโยชน์ พิเศษด้านภาษีและด้านอื่นๆ สำหรับอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ 5 อุตสาหกรรม ได้แก่ (1) อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ (2) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (3) อุตสาหกรรมการ ท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (4) อุตสาหกรรมการเกษตรและ เทคโนโลยีชีวภาพ (5) อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร และอุตสาหกรรมแห่งอนาคต 5 อุตสาหกรรม ได้แก่ (1) อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ (2) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ (3) อุตสาหกรรมเชื้อเพลิง ชีวภาพและเคมีชีวภาพ (4) อุตสาหกรรมดิจิทัล (5) อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร เพื่อเป็นการ ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาวและเป็นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ ภาครัฐยังได้มีการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศหลาย โครงการ อาทิ โครงการรถไฟรางคู่ โครงการรถไฟความเร็วสูง ท่าเรือ และท่าอากาศยาน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ภาครัฐควรเป็นเพียงผู้ให้การสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การดำเนินธุรกิจ รวมทั้งการเจรจาและแก้ไขอุปสรรคทางการค้าทั้งที่เป็นด้านภาษีและที่ไม่ใช่ภาษี เช่น มาตรการสุขอนามัย มาตรการด้านสิ่งแวดล้อม และมาตรการด้านแรงงาน เป็นต้น แต่การ ดำเนินการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าส่งออก รวมทั้งการสร้างรายได้เปรียบในด้านคุณภาพ และราคา จะต้องเป็นหน้าที่ของภาคเอกชนในการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนภาคการส่งออกของไทย

2) เพิ่มรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยนอกจากการส่งออกสินค้าจะนำมาซึ่ง การขยายตัวทางเศรษฐกิจแล้ว การส่งออกบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยหากพิจารณาจากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามา ประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาจะพบว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมากทั้งในด้านจำนวนนักท่องเที่ยวและ รายได้จากการท่องเที่ยว โดยในปี 2559 มีนักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวใน ประเทศไทยจำนวนทั้งสิ้น 32.6 ล้านคน สร้างรายได้ให้กับประเทศไทยสูงถึง 1.64 ล้านล้านบาท หรือ คิดเป็นร้อยละ 11.41 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Nominal GDP) และพบว่าหากจำนวน

²² The Commonwealth of Independent States: CIS ซึ่งกลุ่ม CIS เป็นการรวมตัวกันของประเทศเกิดใหม่ที่ แยกตัวจากอดีตสหภาพโซเวียต ปัจจุบันมีสมาชิกรวมกัน 11 ประเทศ ได้แก่ อาร์เมเนีย อาเซอร์ไบจาน เบลารุส คาซัคสถาน คีร์กีซ โมลโดวา รัสเซีย ทาจิกิสถาน เติร์กเมนิสถาน ยูเครน และอุซเบกิสถาน โดยในปี 2559 ประเทศไทยมีการ ส่งออกไปยังกลุ่ม CIS เพียงร้อยละ 0.4 ของมูลค่าการส่งออกรวม

²³ สัดส่วนการส่งออกไปยังประเทศในทวีปแอฟริกาคิดเป็นร้อยละ 2.9 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดในปี 2559

นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.07 จากกรณีฐาน²⁴ โดยเมื่อพิจารณาจากแนวโน้มและสถานการณ์ท่องเที่ยวในปัจจุบัน พบว่า ภาคการท่องเที่ยวของไทยยังมีศักยภาพอยู่มากทั้งในด้านโอกาสการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวและโอกาสในการได้รับรายได้จากการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น โดยแม้ว่าในปัจจุบันนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวจากจีน มาเลเซีย เกาหลี ญี่ปุ่น ลาว อินเดีย รัสเซีย อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และสิงคโปร์²⁵ แต่ยังมีประเทศที่น่าจับตามองอย่างยุโรปตะวันออกที่แม้มีสัดส่วนในปี 2559 อยู่เพียงร้อยละ 1.26 ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศทั้งหมดที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย แต่ถ้าพิจารณาจากแนวโน้มแล้วในช่วงที่ผ่านมาพบว่ามีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นโอกาสให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการเพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศดังกล่าว สำหรับรายได้จากนักท่องเที่ยวนั้น แม้ว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวจากเอเชียจะมีมูลค่าสูงกว่านักท่องเที่ยวจากตะวันตก แต่เมื่อพิจารณาการใช้จ่ายต่อคนต่อการเดินทาง 1 ครั้ง พบว่า กลุ่มประเทศตะวันตกมีการใช้จ่ายต่อหัวสูงกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวจากเอเชีย²⁶ ดังนั้น หากมีการสนับสนุนให้มีสัดส่วนของจำนวนนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศตะวันตกเพิ่มขึ้นแล้วจะทำให้รายได้จากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ขยายตัวมากกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวจากเอเชีย

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกิจดังกล่าว ได้แก่ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาควรส่งเสริมตลาดท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวหลายระดับ ทั้งในกลุ่มระยะไกลและกลุ่มระยะใกล้ และในรูปแบบการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันตามความต้องการในแต่ละกลุ่ม เช่น การท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ (Experiential Tourism) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย (Adventure Tourism) เพื่อให้เป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าสู่ประเทศไทย นอกจากนี้ ควรจัดทำแคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน โดยนำเสนอแคมเปญที่สามารถสื่อถึงเอกลักษณ์การท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียนได้เป็นอย่างดี เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในภูมิภาคเพิ่มขึ้น (Intra-regional Tourism)²⁷ ทั้งนี้ ในส่วนของสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ในต่างประเทศก็ควรช่วยประชาสัมพันธ์ในเชิงรุกให้แก่ชาวต่างชาติที่มีศักยภาพด้วย

3) สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจในประเทศ โดยเฉพาะในส่วนของเศรษฐกิจฐานราก เพื่อสร้างอุปสงค์ภายในประเทศให้เข้มแข็ง และสร้างสมดุลระหว่างอุปสงค์ภายในและภายนอกประเทศ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้แก่เศรษฐกิจไทยภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่มีความผันผวนและปริมาณการค้าโลกมีแนวโน้มของการชะลอตัวอย่างชัดเจน โดยการสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจในประเทศนั้น ควรประกอบไปด้วย (1) การเพิ่มรายได้และขีดความสามารถของในภาคเกษตร

²⁴ อ้างอิงจากแบบจำลองสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

²⁵ จำนวนนักท่องเที่ยวจาก 10 ประเทศ (จีน มาเลเซีย เกาหลี ญี่ปุ่น ลาว อินเดีย รัสเซีย อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และสิงคโปร์) รวมกันมีสัดส่วนถึงร้อยละ 67 ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่เดินทางเข้ามาประเทศไทย

²⁶ จากข้อมูลของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาพบว่า ค่าเฉลี่ยการใช้จ่ายต่อคนต่อการเดินทาง 1 ครั้ง ในปี 2559 เท่ากับ 50,258.29 บาท

²⁷ คงขวัญ ศิลาและปวรุตม์ สติวิริยะ, “โครงสร้างการท่องเที่ยวจากต่างประเทศในไทยช่วง 2 ทศวรรษ.” ประมวลการเศรษฐกิจไทย 2560 (มกราคม 2560) : 87.

เนื่องจากภาคเกษตรเป็นภาคที่มีแรงงานอยู่เป็นจำนวนมาก (ประมาณ 13.12 ล้านคน²⁸) คิดเป็นร้อยละ 34 ของแรงงานทั้งประเทศ ในขณะที่ผลผลิตภาคการเกษตรมีไม่ถึงร้อยละ 10 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีผลิตภาพที่ค่อนข้างต่ำ ดังนั้น หากสามารถเพิ่ม ผลิตภาพให้แก่แรงงานในภาคการเกษตรให้มีศักยภาพในการผลิตและจำหน่ายสินค้าได้เพิ่มขึ้นด้วยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีก็จะทำให้แรงงานในภาคเกษตรเหล่านี้มีรายได้และอำนาจซื้อที่สูงขึ้นได้ (2) การเพิ่มทักษะให้แก่แรงงานในภาคอุตสาหกรรม โดยแรงงานเหล่านี้ควรได้รับการพัฒนาทักษะในการทำงานใน 10 อุตสาหกรรมที่รัฐบาลสนับสนุน รวมทั้งทักษะในการทำงานเพื่อให้ใช้เครื่องจักรใหม่ๆ ได้ เนื่องจาก การผลิตสินค้าและบริการในอนาคตจะมีการใช้เทคโนโลยีและหุ่นยนต์ต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้แรงงานสามารถทำงานกับภาคการผลิตสินค้าและบริการในอนาคตได้ (3) การสนับสนุนกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และธุรกิจ Startup ซึ่งเป็นรากฐานของ เศรษฐกิจไทย ให้สามารถเป็นแหล่งในการสร้างรายได้ การจ้างงาน และการส่งออกที่สำคัญ โดยภาครัฐควรให้การสนับสนุนในด้านสินเชื่อ ด้านการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่างๆ การให้ความรู้ในการประกอบธุรกิจ รวมทั้งสิทธิประโยชน์ทางภาษีต่างๆ ด้วย

นอกจากการดำเนินการใน 3 มิติดังกล่าวแล้ว ภาครัฐจะต้องบริหารจัดการ เศรษฐกิจมหภาคให้มีเสถียรภาพ โดยดูแลราคาสินค้า การว่างงาน และอัตราแลกเปลี่ยนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม รวมทั้งดูแลให้ประเทศมีความมั่นคง ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ ผู้บริโภค นักลงทุนและนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศให้มีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น

4.2.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ

แม้ว่าการศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบนี้จะพยายามจำลองสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้ผลการวิเคราะห์ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด แต่ก็มีข้อจำกัดหลายประการที่อาจทำให้ ผลการวิเคราะห์คลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง ดังนั้น จึงควรมีการดำเนินการเพื่อพัฒนาการ วิเคราะห์ให้มีความแม่นยำมากขึ้น ดังนี้

1) ปรับเปลี่ยนข้อมูลที่จะใช้ในการวิเคราะห์ให้มีความทันสมัยมากขึ้น เนื่องจาก โครงสร้างเศรษฐกิจการค้าโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การปรับเปลี่ยนข้อมูลให้ทันสมัย จะช่วยให้การวิเคราะห์ผลกระทบมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยข้อมูลที่ควรมี การปรับปรุงให้ทันสมัยประกอบด้วย

- โครงสร้างการค้าของไทยและของประเทศคู่ค้า (Trade Metrix) และ โครงสร้างเศรษฐกิจในส่วนของการส่งออก นำเข้าสินค้า ของแต่ละประเทศคู่ค้าหลักของไทย

- โครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สมการที่เกี่ยวข้องกับการประมาณการมูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ของแต่ละประเทศ โดยควรมีการประมาณการใหม่ อย่างน้อยทุก 5 ปี รวมทั้งศึกษาจากเอกสารจากหน่วยงานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น IMF Working Paper และ WTO Working Paper เป็นต้น เพื่อประกอบการวิเคราะห์ด้วย นอกจากนั้น

²⁸ ข้อมูลจากสรุปผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2560 โดยสำนักงานสถิติ แห่งชาติ

ในส่วนของการที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยเองก็ควรจะมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถจำลองโครงสร้างเศรษฐกิจที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย

2) เพิ่มรายละเอียดในการวิเคราะห์ เนื่องจากการศึกษานี้ เน้นตอบคำถามในภาพกว้าง จึงไม่ได้แยกวิเคราะห์รายละเอียดในเชิงลึก และอาจมีผลให้การวิเคราะห์คลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงได้บ้าง โดยการประมาณการสมการสำหรับการนำเข้าสินค้าเป็นการประมาณการโดยสมการรวมเพียงสมการเดียวเท่านั้น ทำให้ผลที่ได้จากการวิเคราะห์เป็นภาพรวมของพฤติกรรม แต่ในความเป็นจริง พฤติกรรมเหล่านี้อาจแตกต่างกันในแต่ละประเภทสินค้า เช่น ค่าความยืดหยุ่นของสินค้าอุปโภคที่จำเป็นจะมีความสัมพันธ์กับราคาไม่มากนัก ในขณะที่สินค้าอุปโภคบริโภคที่เป็นสินค้าฟุ่มเฟือยจะมีความสัมพันธ์กับราคาค่อนข้างมาก ดังนั้น เพื่อให้การวิเคราะห์มีความละเอียดมากขึ้น จึงควรจะมีการประมาณการสมการนำเข้า ส่งออก เป็นรายกลุ่มสินค้า เพื่อให้ได้ค่าความยืดหยุ่นที่มีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การศึกษานี้เน้นเฉพาะผลกระทบจากการส่งออกสินค้า แต่จากข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า สัดส่วนนักท่องเที่ยวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา มีสัดส่วนประมาณ 1 ใน 4 ของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศทั้งหมดที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ซึ่งหากเศรษฐกิจจีนชะลอตัวลงย่อมส่งผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยรวมทั้งมูลค่าการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเหล่านั้น ดังนั้น หากต้องการประเมินผลกระทบที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ก็ควรจะต้องศึกษาเพิ่มเติมถึงผลกระทบในด้านการท่องเที่ยวด้วย

3) ปรับแบบจำลองให้สามารถวิเคราะห์การปรับตัวของตัวแปรต่างๆ ในเชิงพลวัต เพื่อให้การจำลองสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวของประเทศต่างๆ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า โดยจากการศึกษานี้ได้มีสมมติฐานว่า เมื่อการนำเข้าของประเทศใดประเทศหนึ่งลดลง การส่งออกของประเทศคู่ค้าทุกประเทศจะลดลงในสัดส่วนเดียวกัน แต่ในความเป็นจริงทุกประเทศจะมีการแข่งขันกันปรับตัวเพื่อลดผลกระทบให้ได้มากที่สุด ซึ่งการจำลองสถานการณ์ปรับตัวดังกล่าวจะต้องใช้แบบจำลองที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในการจำลองสถานการณ์เพื่อตอบคำถามดังกล่าว

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กุลกัลยา พระยาราช และคณะ. การจัดทำดัชนีชี้วัดระดับความพร้อมในการริเริ่มสกุลเงินอาเซียน และศึกษาผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยภายใต้สกุลเงินอาเซียน. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2555.
- ทิตา ขจรเกียรติอุดม. ปัจจัยที่มีผลต่อการนำเข้าและส่งออกของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2549.
- ปราณี ทินกร. เอกสารประกอบคำสอนวิชา ศ.312 เรื่อง เศรษฐศาสตร์มหภาค : กรณีระบบ เศรษฐกิจเปิด คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 1 (เมษายน 2546 แก้ไขปรับปรุง ธันวาคม 2552) [ออนไลน์]. 2560. แหล่งที่มา: <http://www.google.com> [27 มิถุนายน 2560].
- พรพินันท์ ฉันทภักดีพงศ์, ธนภรณ์ หิรัญวงศ์ และกัณตภณ ศรีชาติ. รู้จักกับดัชนีค่าเงินบาท. ธนาคารแห่งประเทศไทย. FAQ ISSUSE 86 (February 2014).
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. อุปสงค์รวมและอุปทานรวม. [ออนไลน์]. 2547. แหล่งที่มา: <http://www.polsci.chula.ac.th/weerasak/data/FMP/FMP9.pdf> [2 กรกฎาคม 2560].
- ศรพล ดุลยเสถียร และอรกันยา เตชะไพบูลย์. เศรษฐกิจจีนตอนนี้ (2559) กับเศรษฐกิจไทยตอน นั้น (2540). ประชาชาติธุรกิจ ออนไลน์ (26 กุมภาพันธ์ 2559).
- _____. จีนโดนลดเรตตั้งครั้งแรกรอบ 30 ปี ต้องตกใจไหม?. ประชาชาติธุรกิจ ออนไลน์ (9 มิถุนายน 2560).
- _____. เศรษฐกิจจีนปีนี้ โตดีตามเป้า. ประชาชาติธุรกิจ ออนไลน์ (10 มิถุนายน 2560).
- ศรพล ดุลยเสถียร และคณะ. ระบบติดตามความผันผวนของเศรษฐกิจและการเงินโลก และประเมิน นัยต่อเศรษฐกิจไทย. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2556.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. รายงานภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาส แรกปี 2560 และแนวโน้มปี 2560. [ออนไลน์]. 2560. แหล่งที่มา: http://www.nesdb.go.th/more_news.php?cid=627 [27 มิถุนายน 2560].
- _____. คู่มือการประมวลผลสถิติบัญชีประชาชาติ. [ออนไลน์]. 2560. แหล่งที่มา: http://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=3521&filename=national_account [27 มิถุนายน 2560].

ภาษาอังกฤษ

Escaith, H., and others. International Supply Chains and Trade Elasticity in Times of Global Crisis. Staff Working Paper ERSD–2010–08, World Trade Organization (February 2010).

International Trade Statistics Section. World Trade Statistic Review 2016. World Trade Organization, 2016.

Joong S and Wei L. Chinese Import: What Behind the Slowdown?. IMF Working Paper, International Monetary Fund (May 2016).

Yi W. Growth. Expansion of Market, and Income Elasticity in World Trade. IMF Working Paper, International Monetary Fund (January 2005).

ภาคผนวก
โครงสร้างแบบจำลองสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

แบบจำลองสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นแบบจำลองในรูปแบบของ Error-Correction Model (ECM) เนื่องจากมีข้อดีในการวิเคราะห์พฤติกรรมทางเศรษฐกิจทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยแนวคิดหลักของ ECM คือพฤติกรรมทางเศรษฐกิจจะสอดคล้องกับทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ในระยะยาว แต่ในระยะสั้นอาจมีความคลาดเคลื่อนไปจากทฤษฎีได้ ดังนั้น ในแบบจำลองฯ จะมีการประมาณการความสัมพันธ์ในระยะยาว (Cointegration) ก่อนแล้วจึงประมาณการความสัมพันธ์ในระยะสั้น

โดยในระยะสั้น (1-2 ปี) ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศจะถูกกำหนดโดยอุปสงค์ เนื่องจากผลทางด้านอุปทานจะมีการเปลี่ยนค่อนข้างน้อยในระยะสั้น ในระยะปานกลาง (3-5 ปี) ปัจจัยด้านอุปทาน (จำนวนแรงงาน จำนวนทุน และผลผลิตภาพ) จะเป็นปัจจัยขับเคลื่อนผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศโดยจะเพิ่มระดับผลผลิตตามศักยภาพ (Potential Output)

ภาพรวมความสัมพันธ์ของแบบจำลอง ฯ

ความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านอุปสงค์ มีดังนี้

ตัวแปร	ปัจจัยที่กำหนด
1. การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริง	
1.1 การบริโภคสินค้าคงทนที่แท้จริง	รายได้หลังหักภาษีที่แท้จริง (+) ความมั่งคั่งซึ่งใช้มูลค่าตลาดหลักทรัพย์และปริมาณเงินเป็นตัวแทน (+) และอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (-)
1.2 การบริโภคสินค้าไม่คงทนที่แท้จริง	รายได้หลังหักภาษีที่แท้จริง (+) อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (-) และดัชนีราคาผู้บริโภคในหมวดอาหารสด (-)
1.3 การบริโภคของคนไทยในต่างประเทศที่แท้จริง	รายได้หลังหักภาษีที่แท้จริง (+)
2. การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง	สินเชื่อภาคเอกชนที่แท้จริง (+) ความแตกต่างระหว่างระดับผลผลิตตามศักยภาพกับผลผลิตที่แท้จริง (+) การส่งออกสินค้าที่แท้จริง (+) และอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (-)
3. การส่งออกสินค้าที่แท้จริง	อุปสงค์สินค้าโลกซึ่งคำนวณจากอุปสงค์ของการนำเข้าสินค้าของประเทศคู่ค้าหลักของไทย (+) และดัชนีค่าเงินที่แท้จริง (-)
4. การส่งออกบริการที่แท้จริง	จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาประเทศไทย (+)
5. การนำเข้าสินค้าที่แท้จริง	ราคาสินค้านำเข้าเปรียบเทียบกับราคาสินค้าภายในประเทศ (-) และการส่งออกที่แท้จริง (+)
6. การนำเข้าบริการที่แท้จริง	อุปสงค์มวลรวมในประเทศ (+) และดัชนีค่าเงินที่แท้จริง (+)

หมายเหตุ: เครื่องหมายในวงเล็บหมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่กำหนดกับตัวแปร

Policy Rate	หมายถึง	อัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย
Potential GDP	หมายถึง	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศตามศักยภาพ
RCG	หมายถึง	การบริโภคภาครัฐที่แท้จริง
RCP	หมายถึง	การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริง
RIG	หมายถึง	การลงทุนภาครัฐที่แท้จริง
RIP	หมายถึง	การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง
RGDP	หมายถึง	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาคงที่
TAX REV	หมายถึง	รายได้ภาษี
TFP	หมายถึง	ผลิตภาพของประเทศ
WEALTH	หมายถึง	ความมั่งคั่ง
World Demand	หมายถึง	อุปสงค์สินค้าของโลก

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นายวุฒิพงศ์ จิตตั้งสกุล

ประวัติการศึกษา

- พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาการเศรษฐกิจ)
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- นิเทศศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- บัณฑิตมหาวิทยลัยธรรมศาสตร์

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2547

เศรษฐกร 8ว สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาคและระหว่างประเทศ
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

พ.ศ. 2555

ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนานโยบายการคลังท้องถิ่น
สำนักนโยบายการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

พ.ศ. 2558

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายระบบการเงินและสถาบันการเงิน
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

พ.ศ. 2559

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง